

Juulia Heinämäki

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyt tutkimusten valossa

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyö

Syksy 2018

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Tutkinto-ohjelma: Sosiaali- ja terveystieteet

Suuntautumisvaihtoehto: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Juulia Heinämäki

Työn nimi: Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyt tutkimusten valossa

Ohjaaja: Päivi Rinne

Vuosi: 2018 Sivumäärä: 63 Liitteiden lukumäärä: 1

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli koota tutkimukseen keskeisimpiä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuloksia. Tarkoituksena oli kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla selvittää tiivistetysti, millaisia tuloksia sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on saatu aikaan ja kenelle, miten sitä on määritelty sekä kenen näkökulmasta tutkimuksia on tehty.

Opinnäytetyön teoreettinen osuus käsittelee sosiaalipedagogiikkaa, sosiaalipedagogista hevostoimintaa, niiden historiaa ja käsitteitä. Käsittelemällä myös ratsastusterapiaa ja Green Caren käsitteitä sekä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avainsanoja: elämyksellisyyttä, toiminnallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Tämä opinnäytetyö on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, jossa on tutkittu kahdeksaa eri opinnäytetyötä ja niiden tuloksia. Tuloksien perusteella pystyttiin kokoamaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan keskeisimpiä tuloksia ja jatkotutkimusaiheita sekä kehittämisen näkökulmia.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että sosiaalipedagogista hevostoimintaa voidaan käyttää monipuolisesti erilaisten asiakasryhmien kuntoutusmenetelmänä. Se tukee asiakkaan kokonaisvaltaista hyvinvointia fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan keskeiset periaatteet tukevat toiminnan sosiaalipedagogisuutta ja rakentavat hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuuden.

Avainsanat: Sosiaalipedagogiikka, sosiaalipedagoginen hevostoiminta

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree programme in Social Services

Specialisation: Bachelor of Social Work

Author/s: Juulia Heinämäki

Title of thesis: Researches benefits in socio-pedagogical horse activity

Supervisor(s): Päivi Rinne

Year: 2018 Number of pages: 63 Number of appendices: 1

The aim of this study was to assemble the main results of socio-pedagogical horse activity. The objective was to find out what kind of results socio-pedagogical horse activity has in action and whom is it for. How has it been defined and from whose point of view?

The thesis theoretic part deals with socio-pedagogy, socio-pedagogical horse activity and its history and concepts. Riding therapy and Green Cares concepts are mentioned as well. The socio-pedagogical horse activities keywords are: experiential, functional and communal.

This thesis is a descriptive review where eight different studies and their results are compared. The main results of socio-pedagogical horse activity were collected. It was also important to make new study topics and aspects for developing points of view in the future.

This study shows that socio-pedagogical horse activity can be used with different customer groups as a rehabilitation method. It supports customers' comprehensive wellness at physical, psychical and social levels. The main principles of socio-pedagogical horse activity supports the socio-pedagogic aspect and builds the big picture of wellbeing.

Keywords: Socio-pedagogical horse activity, social pedagogy

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO	7
2 SOSIAALIPEDAGOGISEN HEVOSTOIMINNAN TAUSTAA.....	9
2.1 Sosiaalipedagogiikka	9
2.2 Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan historia	10
2.3 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta.....	11
2.3.1 Keskeiset periaatteet	14
2.3.2 Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry.....	15
2.3.3 Ratsastusterapia	16
2.3.4 Green Care	16
3 TAVOITE JA TOTEUTUS	19
3.1 Tutkimuksen tavoite	19
3.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	19
3.3 Kirjallisuuskatsaus.....	21
3.4 Aineiston ja sisällön analyysi.....	21
3.5 Aineiston haku.....	22
3.6 Aineiston valinta	24
4 AINEISTO	26
4.1 Aineiston analysointi	26
4.1.1 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta toimintakyvyn tukena.....	26
4.1.2 ”Ne on opettanu mulle myös itsestäni tosi paljon”	28
4.1.3 Ehjempi elämä - kuntoutusmuotona sosiaalipedagoginen hevostoiminta	29
4.1.4 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta osana nuorten sosiaalipalveluita	31
4.1.5 Elämyksiä elämään sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla.....	32
4.1.6 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta osana ADHD-lapsen kuntoutusta....	34
4.1.7 Hevonen on ystävä joka kuuntelee.....	35

4.1.8 Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet psykososiaalisen toimintakyvyn tukemisessa	36
5 TULOKSET	39
5.1 Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan määrittely.....	39
5.2 Hevostoiminnan vaikutukset	41
5.3 Asiakkaan näkökulmasta	43
5.4 Läheisten näkökulmasta	45
5.5 Asiantuntijan näkökulmasta	45
6 YHTEENVETO.....	47
6.1 Johtopäätökset.....	47
6.2 Toiminnan kehittäminen ja jatkotutkimusehdotukset	48
7 POHDINTA	51
LÄHTEET	53
LIITTEET	56

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Taulukko 1. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit.....	23
Taulukko 2. Aineistoksi valitut opinnäytetyöt ja pro gradut.....	25
Kuvio 1. Aineiston hakuprosessi Theseuksessa.	24

1 JOHDANTO

Suomen Ratsastajainliitto (SRL) ja Kuopion yliopisto aloittivat pilottihankkeen vuonna 2001. Hankkeen tarkoituksena oli tukea hevostoimintaa, jonka avulla ennalta-ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä. Hankkeen nimi oli ”Ratsastuspedagogia ehkäisemään nuorten syrjäytymistä”. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan pääidea on tukea lasten ja nuorten sosiaalista hyvinvointia ja tervettä kasvua talliyhteisön ja hevosten avulla. (Pesonen ym. 2007, 217.)

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan keskeiset periaatteet ovat yhteisöllisyys, vuorovaikutus, osallisuus, elämyksellisyys ja toiminnallisuus. Se on kehitetty kuntouttamaan syrjäytymisvaarassa olevia tai jo syrjäytyneitä lapsia ja nuoria. Toiminnan peruselementit ovat peräisin sosiaalipedagogiikan lähtökohdista. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa. Se tukee lapsen tai nuoren sosiaalista kasvua ja hyvinvointia. Toimintaa on kehitetty myös erilaisille asiakasryhmille tukemaan kokonaisvaltaista fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista kuntoutusta. (Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry, 2015.)

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on kasvavassa suosiossa ja sen monet vaikutukset ovat muuttaneet asiakkaiden ja ammattilaisten elämää. Tässä tutkimuksessa tavoitteena on selvittää, miten opinnäytetöissä on määritelty sosiaalipedagoginen hevostoiminta ja millaisia hyötyjä toiminnalla on osoitettu olevan. Opinnäytetyön tarkoituksena on koota tutkimukseen keskeisimpiä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuloksia. Sen avulla voidaan luoda uutta tietoa ja näkökulmaa, joiden avulla voidaan tulevaisuudessa kehittää sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Tämä palvelee sosiaalialan opiskelijoita, sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajia ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnanyhdistystä, jotta tulevia tutkimuksia pystytään ohjaamaan pois jo tutkituista näkökulmista.

Minulle hevoset ja talliyhteisö on tuonut paljon hyviä kokemuksia. Lapsena ja teini-ikäisenä vietin aikaani tallilla päivittäin ja siellä huonot päivät ovat muuttuneet paremmiksi. Hevoset auttoivat minua olemaan läsnä ja usein murheet unohtuivat. Tallitöiden fyysisyys takasi hyvät yöunet ja ratsastus kuului elämäni hyvin vahvasti.

On mahtava tunne, kun pystyy hallitsemaan 600–kiloista eläintä vain pienillä painonsiirroilla ja liikkeillä. Hevosharrastukseni on jäänyt sittemmin taka-alalle työ- ja opiskelukiireiden vuoksi. Halusin ehdottomasti nähdä, miten hevoset ja sosionomin työn voisi yhdistää ja suoritin kaksi työharjoittelujaksoa nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajan sekä sosionomin opinnoissa Perhekoti Toiskassa. Työharjoittelut vakuuttivat minut, siitä miten paljon toiminta vaikuttaa asiakkaisiin. Halusin syventää sosiaalipedagogisen hevostoiminnan teorian osaamistani tämän opinnäytetyön kautta ja nähdä, miten monipuolisesti toimintaa voidaan käyttää sosiaalityön menetelmänä.

2 SOSIAALIPEDAGOGISEN HEVOSTOIMINNAN TAUSTAA

2.1 Sosiaalipedagogiikka

Sosiaalisella voidaan tarkoittaa yhteiskunnallista sosiaalista rakennetta, joka koostuu erilaisista ryhmistä (rodun kielen, uskonnon tai jonkin muun kulttuurisen ominaisuuden mukaan). Sosiaalisuus viittaa myös yhteisöllisyyteen ja ihmisten väliseen vuorovaikutukseen sekä yhteiskunnan vähäosaisten auttamiseen. Pedagogiikka tarkoittaa oppia kasvatuksesta. Kun nämä kaksi sanaa yhdistävät, muodostuu sosiaalipedagogiikka. (Hämäläinen & Kurki, 1997, 15.)

Sosiaalipedagogiikka tutkii ihmisen sosiaalisuutta, kasvua ja kasvatusta monipuolisesti eri elämänvaiheissa. Sosiaalipedagogiikka syventyy erityisesti yksilön kiinnittymiseen yhteiskuntaan, yksilön kasvuun ja inhimilliseen kasvamiseen. Siihen kuuluu myös yhteiskuntaan kiinnittymisen liittyvät ongelmat ja se, miten ehkäistään syrjäytymistä yhteiskunnasta. Sosiaalipedagogiikassa syvennetään ihmisen kasvua ja tietoisuutta itsestään ja muista ympärillä olevista. Se perustuu yksilön tunneosaamiseen, yhteisön jäseneksi kasvamiseen, kokemukselliseen oppimiseen ja vuorovaikutuksellisuuteen. (Hämäläinen & Kurki, 1997, 13–17.)

Ihminen on aina ollut sosiaalinen olento ja ns. laumaeläin. Ihminen tarvitsee lähtökohtaisesti muita ihmisiä ympärilleen ollakseen sosiaalinen. Sosiaalipedagogiikassa erityisen tärkeitä ovat ne ihmiset ja ryhmät, jotka ovat vaarassa syrjäytyä esim. työttömät, koulupudokkaat, nuoret ja masentuneet. Syrjäytymisen vaarassa olevat ihmiset on tärkeää kiinnittää osaksi jotain yhteisöä ja sitä kautta yhteiskuntaa. (Sosped säätiö, [viitattu 14.3.2018].)

Hyvässä yhteisössä mahdollistuu ihmisten keskinäinen vuorovaikutus ja aito kohtaaminen. Siellä jaetaan keskenään erilaisia kokemuksia ja opitaan niistä, keskustellaan arvoista, ratkaistaan ongelmatilanteita ja toimitaan yhdessä. Jokainen on yhtä tärkeä ja arvokas jäsen. Näin luodaan yhteenkuuluvuuden ja itsensä tärkeäksi kokemisen tunnetta. (Hämäläinen & Kurki, 1997, 13; Sosped säätiö, [viitattu 14.3.2018].)

Hyvä kohtaaminen on dialogi: molemmat osapuolet ovat samanarvoisia ja molemmat osapuolet saavat ja antavat niin henkisesti, psyykkisesti kuin fyysisestikin. Omien ja toisten kokemusten kautta molemmat osapuolet oppivat. Se sisältää aina kehittymisen ja oppimisen mahdollisuuden. Sosiaalipedagogiikkaan liittyy myös sitä kautta vahvasti kokemuspohjainen oppiminen joko itsensä tai muiden kautta. Sosiaalipedagogisessa toiminnassa on keskeistä suuntautua sosiaalisten ongelmien kanssa kamppailevien ihmisten arkeen ja auttaa heitä auttamaan itseään ja ratkaisemaan ongelmia. Pyrkimys siis on, että ihmisestä tulisi kykenevä ratkaisemaan ongelmiaan itse. (Muhonen & Lallukka & Turtiainen, 2009, 11; Sosped säätiö, [viitattu 14.3.2018].)

2.2 Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan historia

Hippokrates ylisti ratsastusta terveyden ylläpitäjäksi ja vertasi sen tuomia vaikutuksia voimisteluharjoituksiin jo satoja vuosia ennen ajanlaskumme alkua. Roomalainen lääkäri Galeanos vannoi myös ratsastuksen edistävän terveyttä. 1800-luvulla wieniläiset hermolääkärit suosittelivat ratsastusta sen ajan sairauden, melankolian, hoitoon. Ensimmäinen tutkimus ratsastuksen terapeuttisista vaikutuksista tehtiin Ranskassa 1800-luvun lopulla. 1900-luvulla ensimmäinen ja toinen maailmansota olivat keskeisintä aikaa ratsastusterapian kehittymisen kannalta. Ensimmäisen maailmansodan taistelukentillä vammautuneet englantilaisveteraanit saivat kuntouttaa itseään ratsastamalla, ja samalla brittiläiset psykoterapeutit kiinnostuivat ratsastuksesta kuntoutusmuotona. Pohjoismaissa ratsastusterapian vaikutuksia alettiin kokeilla polioepidemian aikana. Ratsastuksen terapeuttiset vaikutukset tulivat erityisen tutuiksi Helsingin olympialaisissa 1952, kun polion vammauttama tanskalainen kouluratsastaja Liz Hartell nousi kisojen suureksi julkisuuden henkilöksi. Suomeen terapia saapui paremmin 1970-luvulla ja vuodesta 1988 asti Suomessa on ollut mahdollista suorittaa ratsastusterapian virallinen tutkinto. (Pitkänen 2008, 15.)

Ihmisen ja eläimen välinen vuorovaikutus oli tutkijoiden mielenkiinnon kohteena 1950- ja 1960-luvuilla. Ensimmäisenä ihmisen ja eläimen välisestä parantavasta vuorovaikutuksesta puhuivat Konrad Lorenz ja Boris Levinson. Levinson käytti käsitettä lemmikkiterapia (*pet therapy*), kun huomasi, että seuraeläimet kohensivat

monenlaisista sairauksista kärsivien potilaiden fyysistä ja psyykkistä terveyttä. Tämä ainutlaatuinen ihmisen ja eläimen välinen sidos tunnetaan nimellä *human-animal-bond* tai tarkemmin *human–equine-bond*, kun puhutaan hevosesta. Vähitellen ajatus eläinten terapiakäytöstä kehittyi ja lisääntyi. (Pitkänen 2008, 12.)

1980-luvun lopulla eläinterapeuttinen ja –avusteinen toiminta kehittyi ja sille kehitettiin toimintanormisto. Nykyään eläinavusteinen terapia ja eläinavusteinen toiminta erotetaan toisistaan. Terapiasta puhutaan silloin, kun ammattihenkilö työskentelee eläimiä apuna käyttäen terveydenhuoltojärjestelmän mukaan määriteltäviä tavoitteita kohti. Työn edistymistä seurataan julkisesti hyväksytyjen kriteerien mukaan. Eläinavusteinen toiminta on ihmisten hyvinvointia tukeva työ joka on hieman vapaa-muotoisempaa kuin eläinavusteinen terapia. Eläinavusteiseen toimintaan lukeutuu esimerkiksi kaverikoirien vierailut vanhainkodeissa ja sosiaalipedagoginen hevostoiminta. (Pitkänen 2008, 12.)

Suomen Ratsastajainliitto (SRL) ja Kuopion yliopisto aloittivat vuonna 2001 pilottihankkeen, jonka tarkoituksena oli tukea hevostoimintaa, jonka avulla ennaltaehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä. Hankkeen nimi oli ”Ratsastuspedagogia ehkäisemään nuorten syrjäytymistä”. Hankkeen keskeinen tavoite oli tukea lasten ja nuorten sosiaalista hyvinvointia ja tervettä kasvua talliyhteisön ja hevosten avulla. (Pesonen ym. 2007, 217.)

Vuonna 2002 käynnistyi ensimmäinen ratsastuspedagogiikan täydennyskoulutus, jossa vuonna 2005 valmistuneita opiskelijoita oli yhteensä 24. Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys perustettiin vuonna 2004, jolloin toiminnan kehittäminen aloitettiin. (Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry. 2015.)

2.3 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan keskeiset periaatteet ovat yhteisöllisyys, vuorovaikutus, osallisuus, elämyksellisyys ja toiminnallisuus. Se on kehitetty kuntouttamaan syrjäytymisvaarassa olevia tai jo syrjäytyneitä lapsia ja nuoria. Toiminnan peruselementit ovat peräisin sosiaalipedagogiikan lähtökohdista. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa. Se tukee lapsen tai nuoren

sosiaalista kasvua ja hyvinvointia. Toimintaa on kehitetty myös erilaisille asiakasryhmille tukemaan kokonaisvaltaista fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista kuntoutusta. (Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry, 2015.)

Asiakas toimii osana talliyhteisöä ja opettelee hoitamaan hevosta ja turvaamaan hevosen hyvinvointia. Hevosen avulla pyritään näyttämään asiakkaalle elämän perusasioiden tärkeys: siisteys, puhtaus, oikea ravinto, säännölliset ruoka-ajat sekä riittävä liikunta ja lepo. Kun asiakas oppii perusasioiden tärkeyden ja säännöllisyyden, on helpompi sitä kautta siirtää opittuja tapoja omaan elämään ja hyvinvoinnin rakentamiseen. Kaikki perustuu asiakkaan omaan kokemukseen ja oppimiseen ja sitä kautta asioiden oivaltamiseen. (Laitinen & Mäki-Tuuri 2014, 84.)

Hevostoiminnasta voivat hyötyä eri elämäntilanteissa olevat ihmiset ja sitä käytetäänkin esimerkiksi:

1. Sosiaalista syrjäytymistä ehkäisevänä työkaluna koulumaailmasta pudonneiden motivaatiomenetelmänä. Hevostoiminnalla lapsen tai nuoren elämään saadaan rytmiä, joka auttaa heräämään aamuisin. Hevostoiminta voi toimia houkuttimena opiskelulle, jos ennen talliaikaa velvoitteena on tehdä kotiläksyt. (Pesonen ym. 2007, 218.)
2. Sosiaalisena ja fyysisenä kuntoutusmenetelmänä esimerkiksi työttömille tai aikuissosiaalityön asiakkaille. Talleilla voidaan järjestää työpajatoimintaa päihdekuntoutujille ja psykiatrisille potilaille. Työttömien arki on usein vailla rytmiä ja hevostoiminnalla saadaan syy poistua kotoa. Talleilla voidaan järjestää myös kuntouttavaa työtoimintaa eripituisilla työharjoittelujaksoilla. Syömishäiriöisten fyysinen kunto on usein heikko ja sitä voidaan kohottaa kevyillä tallin askareilla kuten hevosen harjaamisella tai käytävän lakaisulla. Liikunta ja fyysisen kunnan kehittyminen voivat lisätä ruokailun säännöllisyyttä. Vapauttavaa syömishäiriöiselle voi olla myös se, että hevoset eivät aiheuta ulkonäköpaineita. Huumeiden tai alkoholin käytöstä kuntoutuville voi olla apua, tosin ei aktiivikäytön aikana. (Pesonen ym. 2007, 218.)
3. Harrastuksena ja sosiaalistajana lastensuojelun piiriin kuuluvana avohuollon tukitoimenpiteenä järjestettävät ratsastustunnit ja talliajat. Lapsilla ja autistisilla hevostoiminta parantaa keskittymiskykyä ja viestintätaitoja, sillä hevosen läsnäolo usein rauhoittaa lasta. Talliyhteisö on erinomainen kasvuympäristö lapsille ja nuorille,

koska siellä vallitsevat selvät säännöt ja kaikki etenee tutun aikataulun mukaisesti (Pesonen ym. 2007, 218). Hevosen yhteisöllinen vaikutus perustuu siihen, että se antaa lapselle rehellisen ja rakentavan palautteen siitä, miten hän toimii muiden ihmisten kanssa. Hevoselta on helpompi ottaa vastaan palautetta kuin ihmisen antamana. Lapsi voi rakentaa turvallisen tunnesuhteen hevosen ja toiminnan ohjaajan lisäksi tallilla työskenteleviin aikuisiin. (Pitkänen 2008, 46–47.)

Pitkäsen (2008, 46) mukaan hevonen ja talliympäristö antavat edellä mainituille asiakasryhmille mahdollisuuden opetella yhteisön sääntöjä ja rajoja, kohtaamista yhteisössä ja vaikeiden tunteiden sietämistä.

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on Suomessa hyvin erilaista kuin vaikkapa Yhdysvalloissa, joissa toimintaa ei tunneta Suomen kaltaisessa muodossa. Nimikään ei viittaa sosiaalipedagogiseen vaan englanniksi toiminta on *horse assistant social work* tai *equine assistant activities* eli hevosavusteinen toiminta. Yhdysvalloissa toiminta on yleensä laajemmin eri ikäryhmille ja usein yksilötyöskentelyä. Suomessa sosiaalipedagoginen hevostoiminta voi käsittää myös ryhmätyöskentelyä. (Swindell, [viitattu 20.3.2018]; Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry. [viitattu 21.3.2018].)

Hevostoiminta tai –harrastus voi olla kunnan, seurakunnan tai muun julkisen tahon kustantamaa toimintaa, mutta useimmiten sitä tarjotaan lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteenä tai korjaavana palveluna. Ratsastusterapia on Kelan korvauspöytäkirjassa oleva palvelu toisin kuin hevosavusteinen toiminta ja sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan kustantaa asiakkaan kunta jos toiminta on avohuollon tukitoimena, lastensuojelussa ja/tai syrjäytymisen ehkäisyssä tai perhekodissa. Sairaanhoidopiiri korvaa kuntoutuksena sosiaalipedagogista hevostoimintaa ja työvoiman palvelukeskuksissa voidaan ostettuna palveluna käyttää yhtenä tukitoimena osana palvelupalettia esimerkiksi vaikeasti työllistettäville. (Laitinen & Mäki-Tuuri 2014, 97.)

2.3.1 Keskeiset periaatteet

Elämyksellisyys: Hevosen kanssa asiakas voi olla osana luontoa ja kokea sen monimuotoisuutta. Hevosen kanssa luonnossa liikkuminen aktivoi aistejamme ja kehittää fyysistä kuntoa. Hevostoiminnan kautta asiakas saa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, jotka kehittävät itsetuntoa ja minäkuvaa. (Pitkänen 2008, 39.)

Toiminnallisuus: Hevostoimintaan ei liity pelkästään ratsastus. Siihen kuuluu myös tallityöt (karsinoiden siivous, lakaisu, tallin siivoaminen), hevosten ruokinta ja hoito sekä varusteiden huolto. Kaikki, missä asiakas ja ohjaaja ovat yhteistyössä ja kontaktissa. Yhteisen tekemisen kautta asiakas voi purkaa tuntemuksiaan ja stressiä. Tallitöistä tuleva liikunta, fyysisesti rasittavat askareet ja ratsastus voivat helpottaa asiakkaan ahdistusta ja stressiä. Fyysinen rasitus siirtää ajatuksia pois henkisestä pahoinvoinnista ja murheista. (Hyvätti 2009, 31; Ikäheimo 2013, 164.)

Yhteisöllisyys: Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa ei ole niinkään tarkoitus kuntouttaa asiakasta fyysisesti vaan henkisesti. Aito kohtaaminen hevosen kanssa on tärkeintä. Hevosen kanssa viestiminen on sanatonta ja aitoa. Pitkäsen (2008, 93) mukaan vuorovaikutus hevosen kanssa voi auttaa ihmistä vuorovaikutustilanteissa, tunnistamaan omia ja toisten tunteita sekä parantamaan tunteiden ilmaisua. Hevostoiminta on erityisen hyvä ja suosittu menetelmä lastensuojelun sosiaalityössä. Tutkimusten mukaan se parantaa erityisesti lapsen tai nuoren empatiakykyä, tunteiden hallintaa ja vuorovaikutusta. Se kohottaa myös itsetuntoa, itseluottamusta sekä antaa rohkeutta. (Laitinen & Mäki-Tuuri 2014, 84.)

Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa asiakas toimii yhdessä ohjaajan kanssa talliympäristössä, jossa on oma talliyhteisö. Talliyhteisöön voi kuulua hevosen omistajia, talliapulaisia, ratsuttajia ja muita ratsastajia. Asiakas kokee olevansa osa jotain suurempaa yhteisöä ja sitä kautta kokee yhteenkuuluvuuden tunnetta. Talliyhteisö on loistava ympäristö vuorovaikutukselle. Aina löytyy hyvä yhteinen puheenaihe: hevoset ja talli. Hevoset ovat usein molempia osapuolia kiinnostava ja helppo sekä turvallinen puheenaihe. Tätä kautta asiakas voi keskustella tuntemattomankin ihmisen kanssa ilman, että tarvitsee kertoa itsestään mitään. Toisaalta hevoset ja ratsastus voivat olla hyvä keino siirtää keskusteluun omaa toimintaa ja ajatuksia: mitä tein hevosen kanssa, miten hevonen toimi tai mitä tunsin. Yhteinen puheenaihe on

helppo tapa kommunikoida ja sitä kautta oppia sosiaalisia taitoja. Talliyhteisössä on myös omat sääntönsä ja rajansa. Lapsi ja nuori tarvitsee elämäänsä selkeitä rajoja, jotka luovat turvallisuuden tunnetta. Talliyhteisön säännöt ovat luotu hevosen hyvinvoinnin edistämiseksi (esimerkiksi tallissa ei saa juosta) ja siksi niitä on helpompi noudattaa. Tallissa sääntöjen noudattamisen voi myös kääntää nuoren omaan elämään: rajat luovat turvallisuutta ja säännöt ovat tehty hyvinvointia varten. (Tuomi-vaara, 2011, 365–366.)

2.3.2 Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry.

Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry on perustettu 14.7.2004 Tampereella ja ensimmäinen puheenjohtaja on ollut tuolloin Nina Fagerström. Yhdistyksen tavoitteena on kehittää sosiaalipedagogista hevostoimintaa tekemällä yhteistyötä koulutuksen järjestäjien kanssa, edistää jäsenten yhteistoimintaa järjestämällä alueellisia tapaamisia ja koulutuksia sekä lisätä tietoisuutta toiminnasta erilaisissa verkostoissa kuten SRL (Suomen Ratsastajainliitto), hevosesta hyvinvointia- työryhmä ja Green Care Finland. Tavoitteidensa saavuttamiseksi yhdistys seuraa alan kehitystä ja koulutusta sekä toimii aktiivisesti tehden näihin liittyviä aloitteita, esityksiä ja antamalla lausuntoja. (Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry, 2015.)

Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys järjestää yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston koulutus- ja kehittämispalvelu Aducaten, Ypäjän Hevosopiston ja Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Brahean kanssa täydennyskoulutusta sosiaalialan ammattilaisille. ”Sosiaalipedagoginen hevostoiminta syrjäytymisen ehkäisyssä ja sosiaalisessa kuntoutuksessa”- niminen koulutus on suunnattu sosiaali-, terveys- ja opetusalan ammattilaisille, joilla on aiempi hevoskopemus (Itä-Suomen yliopisto 2017). Koulutus ei anna varsinaista pätevyyttä, mutta lisää valmiutta työskennellä sosiaalisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten kanssa. Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry myöntää ohjaajanimikkeen ammattihenkilöille, joilla on työhön vaadittava pohja- ja täydennyskoulutus. Tällä turvataan laadukas ja valvottu palvelu sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiakkaille. Nimikettä käyttävän henkilön tulee olla yhdistyksen jäsen ja omata riittävän koulutuksen. Koulutuksen kriteerit julkaistaan sosiaalipedagogisen hevostoimintayhdistyksen sivustolla

kevään 2018 aikana. Jäseneksi hyväksymisen jälkeen voidaan hakea SPHT®-nimikettä hakemuksella joka käsitellään yhdistyksen hallituksessa. Yhdistyksen internetsivustolla on saatavilla hakemisto nimikkeen alla toimivista sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajista. (Sosiaalipedagoginen hevostoiminta, 2015.)

2.3.3 Ratsastusterapia

Hevosavusteinen toiminta eli *Equine Assisted Activities* (EAA) voi sisältää melkein mitä tahansa toimintaa, jossa keskiössä ovat ohjaaja, asiakas ja hevonen. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan lisäksi siihen kuuluu ratsastusterapia. Ratsastusterapia on Kelan korvaamaa kuntouttavaa toimintaa, jota käytetään fyysisten vammojen ja sairauksien hoidossa sekä psyykkisten ja sosiaalisten ongelmien ratkaisemisessa. Sitä voidaan myöntää lääkinnällisenä kuntoutuksena vaikeavammaisille tai kuntoutujille, joilla on motorisia ongelmia. Ratsastusterapiaa voidaan myöntää myös autistisille ja kehitysvammaisille, jos sen todetaan voivan tukea asiakkaan omaaloitteisuutta ja toimintakykyä. (Laitinen & Mäki-Tuuri 2014, 91–93.)

Ratsastusterapiaa järjestetään toimintaterapiana, psykoterapeuttisena tai yleisemmin fysioterapeuttisena ratsastusterapiana. Kelan tukemaa ratsastusterapiaa saa tarjota ainoastaan laillistettu toiminta- tai fysioterapeutti, joka on suorittanut Suomen Ratsastusterapeutit ry:n järjestämän tai hyväksymän koulutuksen. (Pesonen ym. 2007, 213.)

2.3.4 Green Care

Luonto on ollut osa suomalaisten hyvinvointia jo pitkään. Soinin ja Vehmaston (2014, 8) mukaan ihminen on kautta aikojen hakeutunut luontoon voimaantumaa ja virkistäytymään. Sen merkitys on korostunut kaupungistumisen jälkeen yhä enemmän. Luonnon merkitys ihmisen hyvinvointiin on todistettu kokemuspäisesti ja tutkimuksellisin menetelmin. Green Care- käsite on esitelty vuonna 2006 ja sittemmin tullut tutummaksi erilaisten kehittämishankkeiden kautta. Green Care on ihmisen hyvinvointia ja elämänlaatua edistävää ammatillista toimintaa, joka sijoittuu

luontoon ja maaseutuympäristöön (Vehmasto 2014, 5; Luke luonnonvarakeskus, [viitattu 2.4.2018].).

Peruselementtejä toiminnassa ovat luontoläheisyys, toiminnallisuus ja yhteisöllisyys. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ja Green Care sisältävät samoja keskeisiä periaatteita. Myös eläimet kuuluvat keskeisimpiin Green Caren toiminnan elementteihin. Luonto on toiminnan kohde, väline tai tapahtumapaikka ja sitä käytetään edistämään, vahvistamaan tai nopeuttamaan tavoitteita. Luontoelementti voi myös löytyä kaupungista, sillä toimintaa voidaan järjestää myös puistoissa, puutarhassa tai eläinavusteinen toiminnan kautta. (Luke luonnonvarakeskus, [viitattu 2.4.2018].)

Toiminnallisuus mahdollistaa kokemuksien syventämisen ja oppimisen. Virikkeellinen ympäristö kuten metsä, maatila tai puutarha tarjoaa monipuolisesti tekemistä, joka tuottaa mielihyvää ja aktivoi. Toiminta ei ole aina aktiivista, ja se voi sisältää ympäristön havainnointia sekä rentoutumis- ja keskittymisharjoituksia. (Luke luonnonvarakeskus, [viitattu 2.4.2018].)

Yhteisö tukee ihmisen vuorovaikutusta, antaa osallisuuden ja hyväksynnän tunteen. Osallisuuden tunnetta Green Care toiminnassa voi luoda vuorovaikutus ihmisten, eläinten, luonnon tai paikan kanssa. Yhteisön tuki voi lisätä toiminnan vaikuttavuutta. (Luke luonnonvarakeskus, [viitattu 2.4.2018].)

Toiminta on jaettu asiakaskunnan, palvelujen ostajan tai järjestäjän tai tavoitteiden mukaan luontohoivaan ja luontovoimaan. *Luontohoiva* on julkisen sektorin järjestämä hoivan ja kuntoutuksen palvelu. Monet luontohoivan palvelut edellyttävät sosiaali- ja terveysalan koulutusta tai yhteistyötä koulutettujen toimijoiden kanssa. Asiakasprofiilina on usein kuntoutuksen tarpeessa oleva tai syrjäytymisuhka. *Luontovoiman* palveluihin kuuluvat tavoitteelliset luontolähtöiset hyvinvointipalvelut. Niihin voi myös kuulua luontolähtöiset harrastus-, kasvatusta- ja opetuspalvelut. Nämä palvelut eivät yleensä kuulu julkisen sektorin järjestämisvastuulle, ja siksi niitä voivat tuottaa monet erilaiset tahot kasvatusta- ja opetuspalveluja lukuun ottamatta. Luontovoima- palvelujen tuottajille ei ole sosiaali- tai terveysalan koulutusvaatimuksia (Luke luonnon-

varakeskus, [viitattu 2.4.2018]). Laitisen ja Mäki-Tuurin (2014, 96) selvityksen mukaan Green Care voi olla toimialakohtaisesti julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden piiriin kuuluvaa toimintaa ja yksityisen ostamia hyvinvointipalveluja.

3 TAVOITE JA TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla selvittää tiivistetysti, millaisia tuloksia sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on saatu aikaan ja kenelle, miten sitä on määritelty sekä kenen näkökulmasta tutkimuksia on tehty. Opinnäytetyön tarkoituksena on koota tutkimukseen keskeisimpiä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuloksia. Sen seurauksena voidaan luoda uutta tietoa ja näkökulmaa, joiden avulla voidaan tulevaisuudessa kehittää sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Tämä palvelee sosiaalialan opiskelijoita, sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajia ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnanyhdistystä, jotta tulevia tutkimuksia pystytään ohjaamaan pois jo tutkituista näkökulmista.

3.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tässä tutkimuksessa on yhdistetty valmiiden aineistojen tietoa yhteen ja luotu sen pohjalta uutta tietoa ja näkökulmaa tulevaisuuteen. Valmiiseen aineistoon on suhtauduttava kriittisesti, kuten mihin tahansa muuhun lähdeaineistoon. Tutkijan tulee osata yhdistellä, muokata ja tulkita tutkimusten tuloksia ilman niiden väärentämistä tai liioittelua. Tutkimuksen luotettavuutta edistää johdonmukainen eteneminen teoriasta tuloksiin, tarkkoine välivaiheineen ja hakutuloksineen. Tutkimuksen luotettavuutta tukevat mm. seuraavat seikat: tutkimuskysymys on perusteltu, aineisto on valittu tarkoin kriteerein, tutkimustulokset ovat kirjattu taulukkoon ja tuloksia on yhdistetty muuntelematta niitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 178.)

Tutkimuksen reliabelius ja validius ovat tutkimuksen luotettavuuden mittareita. Reliabelius eli toistettavuus tarkoittaa sitä, että tutkimus pystytään toistamaan toisen tutkijan toimesta ja voidaan silti saada samoja tuloksia. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen heikkous on sen subjektiivisuus ja sattumanvaraisuus, jotka heikentävät

toistettavuutta. Tutkimustulokset voivat vaihdella tutkijan mukaan, sillä jokainen tutkija saattaa nostaa erilaisia asioita tutkimuksesta esiin ja valita eri aineistot. (Kangasniemi ym. 2013, 295; Hirsjärvi ym. 2004, 216.)

Tutkimuksen luotettavuutta voi myös heikentää tulosten heikko pohdintaosuus, joissa tuotettua tulosta ei pystytä tarpeeksi kattavasti liittämään teoriaan. Aineisto on valittu ja rajattu tarkoin kriteerein, sillä liian suuri aineisto voi johtaa siihen, ettei sen potentiaalia pystytä hyödyntämään. Tutkimuskysymykseen pyritään vastaamaan riittävän tarkasti, eikä tutkimuskysymys saa sisältää oletusarvoja tuloksista tai olla harhaanjohtava. Tutkimuskysymys on tarkoin muotoiltu, jotta se vastaa mahdollisimman tarkasti siihen, mitä halutaan selvittää. Se on myös muotoiltu siten, että se ei ole tulkinnanvarainen lukijasta riippuen. (Kangasniemi ym. 2013, 295; Niela-Vilén & Hamari 2016, 24.)

Tutkimukset sijoittuvat vuosien 2007 ja 2017 välille, jotta tutkimustulokset eivät olisi liian samankaltaisia. Aineistot ja lähteet tulisivat olla mahdollisimman ajankohtaista tietoa. Tässä kirjallisuuskatsauksessa kartoitettiin, mitä vaikutuksia toiminnalla on ollut, joten siksi oli tärkeää, ettei julkaisuaikaa rajattu aineiston hakuvaiheessa. Jokainen tutkimus antoi vastauksia tutkimuskysymykseen eri näkökulmista ja tuki siten muita tutkimuksia luoden monipuolisen kokonaisuuden. Tämän tutkimuksen aineistovalinnat ovat tehty huolellisen aineistoon perehtymisen jälkeen ja tietohaut ovat toteutettu huolellisesti sekä dokumentoitu mahdollisimman tarkasti. Tutkimuksen reliabiliutta tukee osaltaan se, että haut ovat tehty useasti ja varmistettu samalla, että hakutulokset täsmäävät alkuperäisten hakutulosten kanssa. Tutkimus pystyi vastaamaan tutkimuskysymykseen ja tulokset tukevat teoriaa.

Tutkimus on toteutettu hyvien eettisten käytäntöjen pohjalta. Tutkimuksessa kaikenlainen epärehellisyys on vastoin näitä eettisiä seikkoja, kuten toisten tekstin plagioiminen ja toisten tutkijoiden osuuden vähättely, eikä tuloksia ole raportoitu harhaanjohtavasti. Asiakkaiden henkilökohtaisia tietoja ei ole tuotu julki aineistoon kuuluvissa tutkimuksissa eikä siten myös tässäkin tutkimuksessa. (Hirsjärvi ym. 2004, 27–28.)

3.3 Kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on liittää yksittäiset tutkimukset ja luoda niistä kokonaisuus valittua näkökulmaa silmällä pitäen. Sillä kartoitetaan sitä, minkälaista tietoa aiheesta jo on olemassa ja minkälaista vielä tarvitaan. Kirjallisuuskatsaus voi olla osa opinnäytetyötä, artikkeli tai esitelmä, jolla on tutkimuskysymys, johon pyritään vastaamaan. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu, [viitattu 30.3.2018].)

Kirjallisuuskatsauksessa kirjoittaja arvioi ja luokittelee aikaisempaa tutkimusta aiheesta ja suhteuttaa sitä omaan tutkimukseensa eli se toimii tutkimuksenteon apuvälineenä. Katsaukset luokitellaan analyysitavan perusteella kolmeen päätyyppiin: kuvailevat katsaukset, systemaattiset kirjallisuuskatsaukset sekä määrällinen meta-analyysi. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus keskittyy yksittäiseen ongelmaan ja pyrkii kokoamaan sitä koskevaa tutkittua tietoa yhdeksi kokonaisuudeksi. Laadullisissa katsauksissa tarkoituksena on yhdistää jo tutkitusta asiasta kokonaisuus. Integroidussa katsauksessa yhdistetään teoreettista ja empiiristä sekä eri metodeilla tehtyjä tutkimuksia yhdeksi kokonaisuudeksi. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu, [viitattu 31.3.2018].)

Narratiivinen eli tutummin kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yksi käytetyimmistä kirjallisuuskatsauksen perustyypeistä. Toisin kuin systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa, kuvailevassa ei ole tiukkoja rajoja ja sääntöjä. Tavoitteena on tarkastella aineistoa laajasti ja tarvittaessa luokitella sen sisältöjä. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus pyrkii antamaan laajan kuvan käsiteltävästä aiheesta ja ajantasaistamaan olemassa olevaa tutkimustietoa. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on vastata asetettuun tutkimuskysymykseen aineistojen avulla ja tehdä niiden tuloksien perusteella uusia johtopäätöksiä. Katsauksen avulla pystytään vastaamaan myös siihen minkälaista tutkimusta tai tietoa vielä tarvitaan. (Salminen 2011, 6–7.)

3.4 Aineiston ja sisällön analyysi

Sisällönanalyysillä pyritään luomaan kuvaus tutkittavasta ilmiöstä tiivistetysti. Sisällönanalyysillä on tarkoitus järjestää aineisto siten, että siitä pystytään tekemään joh-

topäätöksiä (Tuomi & Sarajärvi 2003, 105). Se on teoreettinen kehys, jossa kuultujen, kirjoitettujen tai nähtyjen aineistojen sisältöjä analysoidaan. Aineistosta valitaan kiinnostavimmat ja tutkimusta eniten palvelevat asiat. Tutkimukseen ei ole tarkoitus saada kaikkia aineiston näkökulmia vaan rajata sisältö tarkemmin ja saada irti kaikki niistä näkökulmista, jotka ovat valittuna. Sisällön rajaamisen jälkeen aineistojen sisällöt luokitellaan, jotta nähtäisiin tuloksien yhteneväisyydet. Luokittelun pohjalta kirjoitetaan tutkimuksen yhteenveto, joka kokoaa tärkeimmät sisällöt. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 94–95.)

Aineiston analyysimenetelmänä käytän sisällön analyysiä. Lukija hahmottaa tutkimusten keskeisimmät tulokset taulukon avulla. Taulukkoon kootaan opinnäytetyön nimi, tekijä, tutkimuksen kohderyhmä ja keskeisimmät tutkimustulokset. Kun aineisto on luokiteltu, voidaan kirjoittaa yhteenvedoksi, mitä tietoa tutkimukset ovat tuottaneet ja kenen näkökulmasta. Siten pystytään myös tekemään päätelmiä, mitä tietoa vielä tarvitaan ja mihin tulevaisuuden opinnäytetöitä ohjataan sekä miten toimintaa pystytään kehittämään.

3.5 Aineiston haku

Jotta aineisto pystyy vastaamaan tutkimuskysymyksiin, sitä täytyy rajata ja asettaa sisäänottokriteerit. Tärkeää, mutta tässä tapauksessa hyvin vähän rajaava tekijä on julkaisukieli. Tutkimuskysymykseen vastatakseen mahdollisimman tarkasti, tulee karsia aineistosta pois opinnäytetyöt ja pro gradut, jotka eivät tutki toiminnan vaikutuksia (esim. toiminnan oppaat). Valitsin aineistoksi julkisia opinnäytetöitä ja pro graduja helpon saatavuuden ja runsaan tarjonnan vuoksi. Väitöskirjoja aiheesta vielä ei ole.

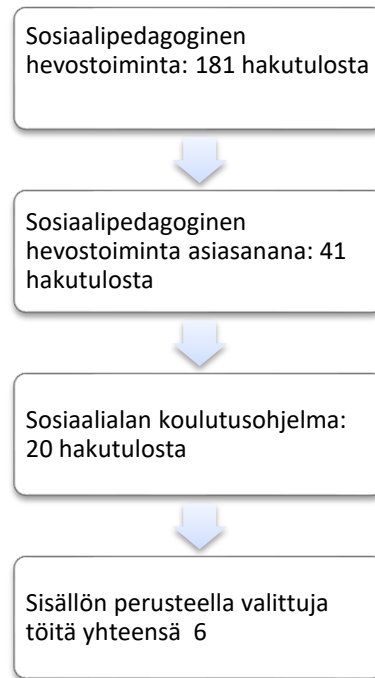
Sosiaalialan opiskelijana olen kiinnostunut erityisesti sosiaalialan töistä ja niiden keskeisistä tuloksista. Insinööri- ja maaseutualan opinnäytetyöt tehdään näkökulmasta, joka ei ole välttämättä sellainen, joka tuottaisi arvokasta tietoa tutkimuskysymystä ajatellen.

Taulukko 1. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit.

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Julkaisukielenä Suomi	Ulkomaiset julkaisut
Vähintään AMK- tasoinen opinnäytetyö tai pro gradu	Esitteet, artikkelit
Sosiaalialaan kohdistuva tutkimus	Muuhun kuin sosiaalialaan kohdistuva tutkimus
Tutkimus on saatavilla verkossa ilmaiseksi	Tutkimus on maksullinen tai kirjastoista löytyvä paperinen versio
Tutkimus kohdistuu sosiaalipedagogiseen hevostoiminnan vaikutuksiin	

Google Scholarista hakusanalla ”sosiaalipedagoginen hevostoiminta” löytyy 228 osumaa. Theseuksesta hakusanalla ”sosiaalipedagoginen hevostoiminta” opinnäytetöitä löytyy yhteensä 181 kappaletta. Edellä mainittuun lukuun sisältyy maaseutu- alan, hevostalouden, ympäristösuunnittelun, sosiaali- ja terveysalan opinnäytetöitä sekä pro graduja. Scholarin tarkennetun haun kautta asiasanoilla ”sosiaaliala” ja tarkalla ilmauksella ”sosiaalipedagoginen hevostoiminta” tuloksia tuli 34 kappaletta. Tuloksista ensin suodatettiin otsikkojen perusteella pois aineisto, joka ei vastannut tutkimuskysymyksiin tai jotka olivat artikkeleita. Lopuksi jäljelle jäävistä valikoitui sisällön perusteella aineistoksi 2 kappaletta pro graduja. (Taulukko 1.)

Theseuksen hakuprosessi on alla kuvattuna. Lopulliseksi aineistoksi valitsin yhteensä 6 opinnäytetöitä ja 2 pro gradua. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Aineiston hakuprosessi Theseuksessa.

3.6 Aineiston valinta

Muodostin 12 opinnäytetyöstä taulukon (liite 1), josta löytyi tärkeimmät tiedot tutkimuksesta (nimi, tekijä, kohderyhmä, tutkimuskysymys tai tavoite, tutkimusmenetelmät). Näin tutkimuksia on helpompaa vertailla keskenään ja valita sopivimmat tutkimukset kirjallisuuskatsaukseeni aineistoksi. Poistin taulukosta opinnäytetyöt, jotka olivat samankaltaisia keskenään. Tutkimustulokset jäisivät liian suppeaksi jos aineistossa olisi tarkasteltu vain samasta näkökulmasta tehtyjä tutkimuksia. Lopuksi poistin vielä ne, jotka olivat sisällöltään suppeampia tai eivät vastanneet tarpeeksi kattavasti asetettuun tutkimuskysymykseensä tai tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Jäljelle jäi 8 kappaletta opinnäytetöitä, joita käytän tutkimuksessani aineistona.

Taulukko 2. Aineistoksi valitut opinnäytetyöt ja pro gradut.

Opinnäytetyön nimi:	Tekijän tiedot:
Sosiaalipedagoginen hevostoiminta toimintakyvyn tukena	Haapiainen, Susanna. 2010. Diakonia ammattikorkeakoulu.
”Ne on opettanu mulle myös itsestäni tosi paljon” : Kokemuksia sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja sen merkityksestä koettuun hyvinvointiin.	Vahosalmi, Jenna. 2015. Seinäjoen ammattikorkeakoulu.
Ehjempi elämä: kuntoutusmuotona sosiaalipedagoginen hevostoiminta	Pentti, Anne-Mari. 2017. Hämeen ammattikorkeakoulu.
Sosiaalipedagoginen hevostoiminta osana nuorten sosiaalipalveluita : toimijoiden näkemyksiä hevostoiminnan toteuttamisesta, kehittämisestä sekä mahdollisuuksista nuorten tukimuotona	Kattilakoski, Anni-Maria. 2016. Lapin yliopisto.
Elämyksiä elämään sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla	Leino, Marika. 2012. Satakunnan ammattikorkeakoulu.
Sosiaalipedagoginen hevostoiminta : osana ADHD-lapsen kuntoutusta	Lauronen, Essi. 2010. Savonia ammattikorkeakoulu.
Hevonen on ystävä joka kuuntelee	Parkkinen, Heli. 2014. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.
Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet psykososiaalisen toimintakyvyn tukemisessa	Saastamoinen, Katri. 2007. Kuopion yliopisto.

4 AINEISTO

4.1 Aineiston analysointi

Aineiston analysointi alkaa sen luokittelulla ja järjestelyllä. Liitteessä 1 on poimittuna aineistosta tutkimuksen kohderyhmä, tutkimusmenetelmä, tutkimuskysymys, keskeisimmät tulokset ja kehittämisen näkökulma. Sisällönanalyysillä aineisto järjestetään tiiviiseen ja selkeään muotoon kuitenkin kadottamatta sen informaatiota. Aineiston käsittelyllä pyritään aineisto hajottamaan osiin, käsitteellistetään ja järjestellään uudelleen kokonaisuudeksi, jotta se pystyy vastaamaan tutkimuskysymykseen. (Tuomi, Sarajärvi 2003, 110.)

4.1.1 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta toimintakyvyn tukena

Haapiainen (2010) tutkii opinnäytetyössään, miten sosiaalipedagoginen hevostoiminta tukee asiakkaan toimintakykyä. Tutkimuksessaan hän toteutti sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiakkaille (4 kpl) ja heidän läheisilleen (4 kpl) Webropol-kyselomakkeen avulla strukturoidun kyselyn. Hevostoiminnan ohjaajille lähetettyyn avoimeen kyselylomakkeeseen vastasi vain yksi ohjaaja. Tutkimuksessa selvitettiin millaisena sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan osallistuneet asiakkaat ovat kokeneet hevostoiminnan oman toimintakykynsä kannalta ja miten heidän läheisensä ovat nähneet hevostoiminnan vaikuttavan toimintaan osallistuneiden toimintakykyyn. Tutkimuksessa haettiin vastauksia myös siihen, kuinka sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiantuntijat näkevät sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan osallistuneiden toimintakyvyn muuttuneen hevostoiminnan aikana sekä miten sosiaalipedagogista hevostoimintaa voidaan entisestään kehittää.

Haapiaisen (2010) tutkimuksessa nousi keskeisempinä tuloksina esiin, miten asiakkaat ja heidän läheisensä kokivat toiminnan vaikuttaneen eri toimintakyvyn osa-alueisiin merkittävästi. Tutkimukseen vastasi 4 toiminnan asiakasta: 30-vuotias nainen, yksi 21–30-vuotias nainen, yksi 17–20-vuotias nainen, 17-vuotias nainen ja yksi alle 13-vuotias poika. Asiakkaat kokivat hevostoiminnan vaikuttaneen heidän

toimintakykyensä positiivisesti. Sisäisen elämänhallinnan kehittymisestä kertoo hevostoiminnan asiakkaiden parantunut itsekontrolli, vastuunotto omista asioista ja epävarmuuden sietokyvyn kasvu. Ulkoisen elämänhallinnan nähtiin myös parantuneen, koska he olivat myös huomattavasti kiinnostuneempia hankkimaan koulutuksen, ammatin tai työn hevostoiminnan jälkeen.

Haapiaisen (2010) mukaan asiakkaiden läheiset olivat kriittisempiä heidän arvioissaan hevostoimintaan osallistuneiden toimintakykyä ennen hevostoiminnan aloittamista ja tällä hetkellä. Läheiset kokivat asiakkaiden itsekontrollin ja vastuunoton kehittyneen hevostoiminnan ansiosta.

Haapiaisen (2010) tutkimuksessa asiantuntijan näkemyksen mukaan hevostoiminta auttaa asiakkaita puhumaan vaikeistakin asioista, jolloin heidän on myös helpompi hakea apua ongelmiinsa. Asiantuntijan mielestä toiminta on ollut asiakkaille voimaannuttavaa ja asiakkaat ovat kokeneet asiantuntijan näkemyksen mukaan hevostoiminnan tärkeäksi osaksi arkeaan. Asiantuntijan mukaan hevostoiminta oli tukenut arjessa jaksamista, tallilla asetetut säännöt olivat tukeneet käyttäytymisen hallintaa ja toiminta oli tukenut heidän elämänhallintaansa ja ihmissuhteita. Asiakkaiden selviytymisen tunne oli myös lisääntynyt toiminnan aikana, mikä vaikutti asiakkaiden mielialaan positiivisesti ja antoi voimia asiakkaan arkeen.

Haapiaisen (2010) tutkimuksessa kehittämisen kohteena asiakas toivoi vanhempiensa tietävän toiminnan tavoitteista enemmän. Haapiainen on todennut tutkimuksessaan, että vanhempien tiedottaminen auttaisi heitä ymmärtämään toiminnan tarkoitusta paremmin ja vanhemmat voisivat ottaa kotona käyttöön joitain sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan liittyviä toimintamenetelmiä. Jatkotutkimusehdotuksina olivat sosiaalipedagoginen hevostoiminta aikuisten ja ikääntyvien näkökulmasta, toiminnan vaikuttavuuden tutkiminen ja menetelmät sekä mikä taho olisi toiminnan rahoittaja.

4.1.2 ”Ne on opettanu mulle myös itsestäni tosi paljon”

Vahosalmi (2015) on asettanut tavoitteeksi selvittää tutkimuksessaan, millaisia kokemuksia hevostoiminta on antanut ja millainen merkitys hevostoiminnalla on koettuun hyvinvointiin. Tutkimustulokset ovat saavutettu havainnoimalla perhekodin asiakkaita sosiaalipedagogisen hevostoiminnan aikana. Havainnoinnin lisäksi asiakkaille järjestettiin teemahaastattelu. Asiakkaat olivat 14–19-vuotiaita tyttöjä, joita osallistui tutkimukseen yhteensä 6.

Vahosalmen (2015) tutkimuksessa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuloksena asiakkaiden tunteiden käsittely ja tunnistaminen on kehittynyt. Asiakkaat olivat saaneet toiminnan kautta elämyksiä, jotka ovat toimineet osana oppimista. Kokemukset hevostoiminnasta liittyivät koettuihin tunteisiin, elämyksiin ja oppimiseen. Toiminnalla on ollut positiivinen vaikutus koettuun hyvinvointiin ja haastateltavat kokivat itsestään huolehtimisen sekä vuorovaikutustaitojen parantuneen toiminnan ansiosta.

Vahosalmen (2015) tutkimuksessa asiakkaat kertoivat saaneensa toiminnan kautta kokemuksia, jotka olivat positiivisia ja negatiivisia. Negatiiviset kokemukset liittyivät koettuihin tunteisiin hevostoiminnan aikana. Haastateltavat kertoivat saaneensa voimaa, iloa ja onnellisuutta sekä onnistumisen kokemuksia ja oppineensa uusia taitoja sekä tunteita. Asiakkaat kertoivat kokevansa toiminnan olevan mahtavaa, sillä hevoset toivat onnellisuutta nuorten elämään. Hevostoiminnan peruselementit yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja elämyksellisyys heijastuivat nuorten vastauksista: toiminta on tuonut paljon erilaisia elämyksiä, toiminnallisuus on paljon erilaisempaa kuin se, että istuisi jossain puhumassa psykiatrin kanssa, ja hevonen hyväksyy asiakkaan sellaisenaan kuin on, tuomitsematta.

Vahosalmen (2015) tutkimuksessa asiakkaat kokivat hevostoiminnan opettaneen heille kärsivällisyyttä, läsnä olemisen taitoa, rauhallisuutta ja rauhoittumista. Jokainen haastateltavista toi esiin kehittymisen ja oppimisen hevosten kanssa toimiessa ja hevosen ja ihmisen välisestä vuorovaikutuksesta. He toivat esiin hevosen herkkyyttä ja taitoa toimia ihmisen oman toiminnan peilinä. Hevonen osasi ilmoittaa mil-

loin haastateltava harjasi hevosta liian kovaa. Hevoset ovat myös opettaneet odottamista sekä käytännön asioita. Haastateltavien koettu hyvinvointi oli kohentunut jokaisella osa-alueella, esimerkiksi fyysinen kunto oli parantunut.

Vahosalmen (2015) tutkimuksessa yksi haastateltavista oli oppinut hevostoiminnan ansiosta huolehtimaan itsestään esimerkiksi syömällä ja liikkumalla säännöllisesti sekä hoitamalla koulun ja arkityöt. Hevostoiminnan avulla asiakas koki psyykkisen paineensietokykynsä kehittyneen ja kykenevänsä selviävän paremmin vastoinkäymisistä. Itsetunto, minäkuva ja itseluottamus olivat kehittyneet ja nuoret oppivat, että he kelpaavat juuri sellaisina, kuin ovat. He olivat oppineet myös ilmaisemaan itseään ja tunteitaan paremmin, ja sen vuoksi sosiaaliset suhteet läheisiin olivat parantuneet. Haastateltavat kokivat talliyhteisön tärkeänä. Kehittämisen kohteena tuotiin esiin Green Care-toiminnan tunnettavuuden lisääminen ja toimintamuotojen jalkautuminen sosiaalialan kentälle.

4.1.3 Ehjempi elämä - kuntoutusmuotona sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Pentti (2017) on tutkinut, miten palveluntuottajat määrittelevät sosiaalipedagogista hevostoimintaa ja miten toimintaa toteutetaan. Tutkimus on toteutettu teemahaastatteluna kahdelle sosiaalipedagogisen hevostoiminnan yrittäjälle. Tutkimuksessa pyrittiin myös saamaan vastauksia siihen, miten palveluntuottajat kokevat toiminnan palvelumuotoilun ja mitä haasteita he ovat kohdanneet sosiaalipedagogisen hevostoiminnan palvelumuotoilussa. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa toiminnan palvelumuotoilusta, hinnoittelusta ja tunnettavuudesta sekä tuomaan esiin palveluntuottajien näkemyksiä toiminnan kehittämisestä ja palvelumuotoilun nykytilasta.

Pentin (2017) tutkimuksessa sosiaalipedagoginen hevostoiminta rakentuu aina teorian ympärille, mutta asiakkaan profiili ja yksilökohtaiset tavoitteet määrittävät käytännön harjoitukset. Myös ohjaajan vahvuudet ja valmiudet vaikuttavat toiminnan sisältöön. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta nähdään sosiaalisen kuntoutuksen muotona, joka pyrkii yksilön psyykkisen, henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin lisäämi-

seen sekä yksilön itsetoimijuuden vahvistamiseen vuorovaikutuksessa muihin yhteisön jäseniin. Vahva ohjauselementti erottaa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vapaa-ajan harrastustoiminnasta; toiminnassa opetellaan asiakkaan oma-aloitteisuutta, itseohjautuvuutta sekä toimintakykyä. Harrastustoiminnassa nämä elementit ovat jo yksilön valmiuksia. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei painotu liikunnallisiin taitoihin vaan keskittyy yksilön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Hevosen läsnäolo ja vuorovaikutus sen kanssa sekä ratsastus ja muu fyysinen toiminta yhdessä lisäävät ihmisen voimaantumista ja virkistäytymistä. Hevosen huolenpidon kautta on mahdollista opettaa perustarpeiden huolehtimista kuten ruoan, levon, liikunnan, hygienian ja sosiaalisten suhteiden tärkeyttä jokapäiväisessä elämässä. Siten toiminta kehittää ihmisen peruselämänhallintaa. Toimintaan voi sisältyä hevosen hoitoa, varustehuoltoa, ruokintaa tai hevosen maastakäsittelyä.

Pentin (2017) tutkimus osoittaa myös hevosen tärkeyden osana kuntoutusta. Hevonen pakottaa fyysisen olemuksensa vuoksi asiakkaan toimimaan vuorovaikutustaitojensa pohjalta ja kehittämään niitä. Hevosen kanssa erilaisia taitoja on helpompaa harjoitella, sillä hevonen ei tuomitse tai rankaise ja siten opittuja taitoja voidaan siirtää jokapäiväiseen elämään.

Pentin (2017) tutkimuksessa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan yksi keskeisimmistä tavoitteista on luoda ihmiselle myönteisempi minäkuva ja luoda onnistumisen tunteita. Onnistumisen tunteiden kautta saadaan aikaan elämyksellisyyden tunne, joka liittyy vahvasti sosiaalipedagogiseen teoriaan. Onnistumisen tunne ja elämykselliset hetket antavat iloa ja helpottavat hetkellisesti pahan olon tunnetta. Myös epäonnistumisen kokemukset kuuluvat toimintaan ja myös niiden kautta oppiminen mahdollistuu.

Pentin (2017) tutkimuksen mukaan asiakkaina voi olla mm. lapsia ja nuoria lastensuojelun piiristä tai päihde- ja mielenterveysongelmista kärsiviä aikuisia. Asiakkaita hakeutuu kunnan sosiaalitoimen ja kolmannen sektorin toimijoiden kautta. Itserahoittavia asiakkaita on harvemmin. Toimintaa voidaan toteuttaa ennaltaehkäisevänä ja korjaavana kuntoutusmuotona minkä ikäisille tai missä tahansa elämäntilanteessa oleville asiakkaille. Aggressiiviset asiakkaat eivät sovellu toimintaan turvallisuusriskin vuoksi. Palvelun tarjoajien ammatillisuuden yhdenmukaistaminen ja koulutuksen kehittäminen nähdään kehittämisen kohteena. Täydennyskoulutus ei

ole riittävän laaja ja ohjaajan taustalta tulee löytyä jo paljon osaamista esimerkiksi lastensuojelusta. Toiminnan näkyvyyttä ja tunnettavuutta tulisi vielä kehittää, jotta palvelunostajia saataisiin enemmän. Selkeät laatukriteerit auttaisivat toiminnan kehittämistä ja palvelun hinnoittelua. Eläinavusteinen toiminta tulisi vakiinnuttaa sosiaalisyöissä ja painottaa ennaltaehkäisevään toimintaan.

4.1.4 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta osana nuorten sosiaalipalveluita

Kattilakoski (2016) selvitti tutkimuksessaan, minkälaisia mahdollisuuksia sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on nuorten tukemisessa ja mitä haasteita toiminnan toteuttamiseen liittyy sekä miten toimintaa tulisi kehittää, jotta se voitaisiin liittää osaksi nuorten sosiaalipalveluita. Tutkimus toteutettiin verkkotutkimuksena, jossa Kattilakoski lähetti kirjoitelmapyyntöjä alan toimijoille sähköpostitse ja Facebookin hevosfoorumeille.

Kattilakosken (2016) tutkimuksen mukaan toiminta on kokonaisvaltaisesti tehokas tukimuoto syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Tutkimuksessa on tuotu esiin myös muita asiakasryhmiä, joita toiminta on auttanut. Esimerkiksi maahanmuuttajan integroimista yhteiskuntaan voidaan tehostaa hevostoiminnalla, ja erityistä tukea tarvitsevat oppilaat voivat saada apua toiminnasta vaikkapa keskittymiseen. Talliyhteisö toimii kasvatuksellisena ympäristönä ja antaa yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Kattilakosken (2016) tutkimuksen mukaan sosiaalipedagoginen hevostoiminta vahvistaa nuorten itseluottamusta, itsetuntoa, positiivista minäkuvaa ja identiteetin muodostumista. Se tuo elämään sisältöä ja rutiineja. Onnistumisen kokemukset motivoivat, lisäävät pystyvyyden tunnetta sekä lisäävät itseluottamusta, mutta yhtä tärkeänä nähdään myös häviämisen taidot ja pettymysten sekä epäonnistumisten kokemukset. Negatiivisten tunteiden kautta nuori voi oppia tunteiden säätelyä, impulssikontrollia ja itsehillintää turvallisessa ympäristössä, jossa on turvallisia aikuisia ympärillä. Fyysiseen hyvinvointiin vaikuttavat liikkuminen ulkona, toiminnallisuus ja yhteys luontoon, jotka yhdessä tarjoavat erilaisia aistiärsykeitä. Fyysinen toiminta kehittää nuoren kehonhallintaa, hahmottamista, kuntoa ja taitoja. Kokonaisvaltainen hyvinvointi kehittyy hevostoiminnan avulla sosiaalisella, psyykkisellä ja fyysisellä tasolla: Sosiaalisella tasolla tärkeimpänä yhteisöllisyys, psyykkisellä tasolla

elämyksellisyys ja fyysisellä tasolla toiminnallisuus. Vakavasta eläinpelosta tai allergiasta kärsivälle asiakkaalle toiminta ei sovellu. Ehtona toiminnan toteutumiseksi on myös kuntoutujan oma kiinnostus eläimiä kohtaan.

Kattilakosken (2016) tutkimuksessa nähtiin tulevaisuuden kehittämistarpeina tunnettavuuden lisääminen, tutkimukseen panostaminen, toimijoiden välinen yhteistyö ja toimijoiden oma vaikuttavuuden arviointi sekä vaikutusten kirjaaminen ovat. Toiminnan suurin kehittämisen tarve on yhteistyö Kelan kanssa. Toimintaa ei nähdä sosiaalipalveluna, eikä se näin ollen ole osana Kela korvattavia sosiaalipalveluita. Ongelmana on nyt myös se, miten kallista palvelu on ostajalle ja toiminnan hinnoittelu on toimijoille hankalaa.

Kattilakosken (2016) tutkimuksessa tulevaisuudessa hevosavusteinen toiminta voitaisiin nähdä eräänlaisena yläkategoriana, jonka alla toimisi hevosavusteisia palveluita kuten ratsastusterapia ja sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Toimijoiden mielestä tärkeää on myös se, että sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajan koulutus muutettaisiin ammattitutkinnoksi. Tämä voisi parantaa hevostoiminnan uskottavuutta päättäjien ja sosiaalipalveluiden keskuudessa.

4.1.5 Elämyksiä elämään sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla

Leino (2012) on pyrkinyt tuomaan tutkimuksessaan esiin niitä keinoja, joiden avulla voidaan tukea lasten ja nuorten tervettä kasvua ja ennalta ehkäistä syrjäytymistä. Tarkoituksena on konkretisoida hevostoiminnan sosiaalipedagogisten tavoitteiden toteutumista. Tutkimus on toteutettu havainnoimalla tyttöjen pienryhmää ja yhden pojan yksityistunteja sekä haastatteleamalla hevostoiminnan ohjaajaa ja toimintaan osallistuvan pojan tätiä.

Leinon (2012) tutkimuksen mukaan sosiaalipedagoginen hevostoiminta on sosiaalisesti vahvistavaa toimintaa, joissa asiakkaan toimintakykyä vahvistetaan. Sillä tuodaan asiakkaiden elämään talliympäristön avulla toiminnallisuutta, yhteisöllisyyttä sekä elämyksellisyyttä. Elämyksien kokeminen on tärkeässä asemassa ja se antaa myös onnistumisen ja epäonnistumisen hetkiä. Nämä kasvattavat lapsen ja nuoren

itsetuntoa ja rohkeutta. Varhaislapsuudessa ja nuoruudessa koetut ilon ja onnistumisen hetket tukevat lapsen ja nuoren tervettä kasvua. Rentoutumisen ja läsnäolemisen taidon kehittyminen ja toiminnallisuuden hyödyt auttavat elämänhallinnan kehittymiseen. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta keskittyy asiakkaan sosiaalisiin taitoihin, itseilmaisuun, yhteisöllisyyteen, toiminnallisuuteen ja elämyksellisyyteen.

Leinon (2012) tutkimuksessa ohjaajan rooli ja ammattitaito ovat avainasemassa, kun omalla toiminnalla pyritään tukemaan asiakkaan sosiaalisuutta ja vuorovaikutuksellisuutta. Hevosen tulkitseminen asiakkaalle on tärkeää. Hevonen toimii asiakkaalle tunteiden peilinä, jonka avulla pystytään nimeämään ja tunnistamaan tunteita sekä myös käsittelemään niitä. Sen avulla voidaan opetella näyttämään omia tunteita ja säätelemään niitä. Hevonen antaa ihmiselle välittömän palautteen elekielensä, oli se sitten negatiivista tai positiivista. Vuorovaikutus ja kommunikointi on helppoa toiminnan ja hevosen kautta. Hevosen olemus rauhoittaa lapsia ja nuoria, ja sen avulla opetellaan myös vuorovaikutustaitoja. Hevosta hoitamalla asiakas oppii ottamaan vastuuta toisesta ja sitä kautta myös itsestään. Lapsen motoriikka kehittyy hevosen hoidon kautta ja ratsastus kehittää tasapainoa ja kehonhallintaa.

Leinon (2012) tutkimuksen mukaan toiminta sopii kaikille ja asiakaskuntaan voi kuulua lapsia, nuoria, aikuisia, vanhuksia, kehitysvammaisia, mielenterveyskuntoutujia, päihdekuntoutujia tai lastensuojelun asiakkaita. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei ole ollut vielä kovin tuttua autismin kirjon omaavien asiakkaiden kuntoutusmenetelmänä verrattuna ratsastusterapiaan. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta sopisi paremmin kyseiseen asiakasprofiiliin sen monimuotoisuuden ansiosta.

Leinon (2012) tutkimuksessa ohjaajan mukaan vanhemmat ovat kertoneet lapsista ja nuorista tulleen omatoimisempia ja elämänmyönteisempiä toiminnan kautta. Lapsen innostuneisuus toiminnasta on vanhempien mielestä ollut myönteinen asia. Läheisen mielestä sosiaalipedagogiikan avainsanat näkyvät toiminnassa ja vaikuttavat jokaiseen hyvinvoinnin osa-alueeseen.

Leinon (2012) tutkimuksessa toiminnan tunnettavuuden kehittäminen ja markkinointi nähdään kehittämisen kohteena. Tärkeää on saada Kelan tuki sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan, koska se mahdollistaisi asiakaskunnan laajenemisen.

4.1.6 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta osana ADHD-lapsen kuntoutusta

Laurosen (2010) tutkii opinnäytetyössään vanhempien arviointien perusteella sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyllisyyttä ja vaikutuksia ADHD-lapsen päivittäisiin toimintoihin. Tutkimuksessa oli kohderyhmänä seitsemän vanhempaa, joiden neljä ala-asteikäistä poikaa oli osallistunut sosiaalipedagogisen hevostoiminnan kuntoutusjaksolle. Aineistot kerättiin teemahaastatteluilla.

Laurosen (2010) tutkimustulosten mukaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuomat muutokset ovat näkyneet selkeimmin lapsen itsetunnon kohentumisena ja itsehillinnän parantumisena. Tutkimustuloksia tulee kuitenkin tarkastella kriittisesti, sillä lapsilla on ollut myös muita kuntoutus- ja tukimuotoja. Hevostoiminnalla on ollut myönteinen merkitys lapsen itsetuntoon ja kasvattanut rohkeutta. Näitä tukevat onnistumisen kokemukset ja mielekäs tekeminen. Hevostoiminta voi tuoda muutoksia lapsen tunteiden ilmaisemiseen. Tunneilmaisujen parantuminen näkyi esim. aggression ja kiukun purkamisen hallitsemisessa. Hevosen kanssa työskentely auttaa lisäämään lapsen kärsivällisyyttä ja itsehillintää.

Laurosen (2010) mukaan hevonen opettaa lapselle vuorovaikutustaitoja ja uusia käyttäytymismalleja sekä kasvattaa ja kohtelee oikeudenmukaisesti. Vanhemmat arvioivat lapsen itsehillinnän parantuneen ja itsetunnon kohentuneen. Tutkimustulokset osoittavat toiminnan hyödyt ADHD-oireiden helpottamisessa. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei vaikuta kaikkiin täysin samalla tavalla. Tämä vaihtelee tavoitteiden, asiakkaan ja toimintojen mukaan.

Laurosen (2010) tutkimuksessa kehittämisen näkökulmasta katsoen ADHD-lasten kuntoutusmenetelmänä tulisi olla pitkäaikaisempaa ja kestävämpää. ADHD:n osalta eri-ikäisten asiakasryhmien kokemuksia voitaisiin tutkia paremmin. Tärkeää olisi saada toiminta Kelan tuen piiriin, jotta eri asiakasryhmät hyötyisivät siitä enemmän. Nyt toiminta on kallista.

4.1.7 Hevonen on ystävä joka kuuntelee

Parkkinen (2014) tutkii opinnäytetyössään miten sosiaalipedagoginen hevostoiminta kuntouttaa nuorta aikuista miestä, jolla on ongelmia elämänhallinnan ja itsensä johtamisen kanssa. Taustalla on miehen kaksisuuntainen mielialahäiriö, aikuisiän ADHD ja päihderiippuvuus. Tutkimus toteutettiin tapaustutkimuksena, joka koostuu kymmenestä asiakkaan kanssa käydystä sosiaalipedagogisesta hevostoimintatuokiosta.

Parkkisen (2014) mukaan sosiaalipedagoginen hevostoiminta parantaa tutkimustulosten mukaan nuoren miehen elämänhallintaa ja itsensä johtamista sekä edistää toimintakykyä. Hevosen kanssa toimiminen rauhoittaa asiakasta eikä toiminnoissa voi kiirehtiä. Rentoutumisen taito kehittyi myös.

Parkkisen (2014) tutkimuksessa asiakkaan itse arvioimana alkoholin käyttö väheni hevostoiminnan aikana ja riippuvuuksien hallinta on ollut helpompaa itsensä johtamisen taidon myötä. Itsetuhoisuutta ei ilmennyt. Hän arvioi myös ahdistuksen ja stressin vähentyneen huomattavasti, minkä myös läsnäolijat huomasivat. Toiminta auttoi arjessa jaksamisessa, kun oli jotain, mitä odottaa. Syöminen ja ruokavalion monipuolisuus muuttui positiivisempaan. Erityisesti syöminen säännöllisyys lisääntyi. Hygieniasta mies alkoi huolehtia paremmin. Unirytmä ja unen saanti paranivat toiminnan kautta.

Parkkisen (2014) tutkimuksen mukaan toiminta oli asiakkaan mielestä mielekästä, elämyksellistä ja hyödyllistä. Miehen vuorovaikutustaidot ja sosiaaliset suhteet vahvistuivat hevosten ja talliyhteisön kanssa toimiessa. Vuorovaikutus oli oma-aloitteisempaa muita ihmisiä kohtaan. Mies koki kuuluvansa yhteisöön, jolla oli sama päämäärä (hevosen hyvinvointi).

Parkkisen (2014) tutkimuksessa miehen omatoimisuus kasvoi kokemusten ja itsevarmuuden myötä. Hän löysi myös omia vahvuuksiaan ja sai läheisyyttä hevoselta. Hevosen seurassa keskusteleminen vaikeistakin asioista helpompaa. Toiminnan aikana hänelle saatiin luotua tulevaisuuden suunnitelmia koulupaikasta ja töistä.

Jatkossa voisi pohtia pitäisikö markkinoille saada vielä enemmän tällaista hevostoimintaa ja hyödyntää sitä vielä monipuolisemmin.

4.1.8 Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet psykososiaalisen toimintakyvyn tukemisessa

Saastamoinen (2007) tutkii työssään havainnoimalla toimintaa ja haastattelemalla hevostoiminnan ohjaajaa millaisia mahdollisuuksia sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarjoaa psykososiaalisen toimintakyvyn tukemiseen. Muita tutkimuskysymyksiä ovat:

- Mikä tekee hevostoiminnasta sosiaalipedagogista?
- Miten sosiaalipedagoginen toimintatapa voi edistää psykososiaalisen toimintakyvyn tukemista sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla?
- Miten sosiaalipedagogista hevostoimintaa käytetään toimintakyvyn eri osa-alueiden tukemisessa?
- Miten sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla voidaan vaikuttaa toimintakyvyn puutteiden aiheuttamiin sosiaalisiin haittoihin?

Saastamoisen (2007) tutkimuksessa sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa tärkeintä on sen tuottama hyvä olo ja toimintakyvyn lisääntyminen, ei kouluratsastuskuvion oikeaoppisuus tai tarkka jalkojen asento. Hevostoiminta on muutakin kuin ratsastuksen avulla motoristen taitojen harjoittelua. Elämyksellisyys on subjektiivista, toiselle tallityöt voivat olla elämyksellisiä, kun taas toiselle hevosen selässä makaaminen. Hevostoiminta on lähtökohdiltaan jo itsessään elämyksellistä ympäristönsä ja hevosen kanssa toimimisen ansiosta. Toiminnallisuus on konkreettista toimintaa, jonka tavoitteena on, että asiakkaat oppivat ymmärtämään, mitä erilaisia asioita hevosen hoitoon ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen kuuluu. Elämyksellisyys ja toiminnallisuus kulkevat käsi kädessä, sillä elämyksiin tarvitaan yleensä toiminnallisuutta ja siten yhdessä tukevat asiakkaan toimintakykyä. Yhteistoiminta (yhteisöllisyys) asiakkaan ja ohjaajan välillä on avainasemassa, kun asiakasta tuetaan toimimaan talliympäristössä. Toiminnan sosiaalipedagogisuus määräytyy ohjaajan suunnitteleman toiminnan mukaan. Tärkeää on muistaa sosiaalipedagogiset näkökulmat: elämyksellisyys, toiminnallisuus, yhteisöllisyys, vuorovaikutus ja osallisuus.

Saastamoisen (2007) mukaan asiakkaiden kanssa oli mahdollista oppia hallitsemaan erilaisia tunnetiloja. Toiminnan avulla tuettiin itsetuntoa ja omatoimisuutta. Asiakkaan aktivoiminen auttaa asiakasta löytämään luottamusta omiin taitoihin ja suoriutumaan hevostoiminnan tehtävistä. Kun toiminnan kautta tuettiin psyykkisiä valmiuksia, päästiin sitä kautta tukemaan paremmin sosiaalisia valmiuksia. Hyvän olon tuottaminen on toimintakyvyn tukemisen edellytys.

Saastamoisen (2007) tutkimuksessa ohjaaja opettaa asiakkaalle säännöt, mutta usein hevonen auttaa ymmärtämään niitä. Negatiivinen kokemus, kuten hevosen selästä putoaminen tai hevosen astuminen asiakkaan varpaille, opettaa asiakasta parhaiten. Hevonen auttaa asiakasta sisäistämään ohjeita ja sääntöjä käytännön kautta. Hevoselle juttelu auttaa asiakasta sosiaalisuuden ja vuorovaikutuksen harjoittelussa, sillä sille voi purkaa omia tuntemuksiaan. Hevonen opettaa purkamaan tuntemuksia oikein, sillä se on suora palautteenantaja ja reagoi välittömästi jos asiakas on kiihtynyt. Toiminnassa pyrittiin suorittamaan toiminta loppuun saakka asiakkaan tunnetilasta huolimatta. Tätä kautta asiakas oppii hallitsemaan erilaisia tunnetiloja tai ainakin elämään niiden kanssa. Tärkeää on pyrkiä ylittämään myös erilaisia pelkotiloja ja epämukavuusalueita, sillä sitä kautta asiakas oppii kääntämään negatiiviset tunteet onnistumisen kokemuksen kautta positiivisiksi.

Saastamoisen (2007) tutkimuksessa asiakkaan vammat tai sairaus ja toimintakyvyn heikkoudet määrittelevät paljon toiminnan sisältöjä. Toimintakyvyn tukemisen menetelmät riippuvat paljon asiakkaan toimintakyvystä ja siitä, millä alueella toimintakyvyn puutteet näkyvät. Kehitysvammaisilla tärkeämpää oli painottaa fyysistä toimintakykyä, kun taas autistisilla asiakkailla sosiaaliset ja psyykkiset toiminnot tukivat toimintakykyä parhaiten. Hevostoiminnan nähtiin olevan monipuolinen mahdollisuus toimintakyvyn tukemiseen.

Saastamoisen (2007) mukaan elämyksellisyys on tärkeä osa hevostoimintaa. Se vahvistaa asiakkaan itsetuntoa ja sillä saadaan aikaan onnistumisen kokemuksia. Toiminnallisuus aktivoi asiakasta ja auttaa ymmärtämään sääntöjä. Toiminnallisuus

tukee myös asiakkaan ymmärrystä omista rajoista ja velvollisuuksista. Toiminnallisuudessa tärkeää on harjoitella toimintaa niin kauan, että se onnistuu. Sitä kautta saadaan onnistumisen kokemuksia ja toimintakykyä on mahdollista tukea.

Saastamoisen (2007) tutkimuksessa kehittämisen näkökulmasta nähdään jatkotutkimusaihe, joka voisi olla sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet erilaisten kohderyhmien kanssa, jossa sovellusalueet voisivat olla periaatteessa rajattomia. Tarkennettuna sosiaalipedagoginen hevostoiminta palvelisi koululaisten ilta-päivätoimintana, jossa läksyjen tekemisen jälkeen pääsisi tallille. Tämä voisi motiivoida lapsia opiskelemaan, sillä tallille pääsy toimisi tässä tilanteessa palkintona.

5 TULOKSET

5.1 Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan määrittely

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on monimuotoista toimintaa, jossa tähdätään yksilön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseen. Pentin (2017) tutkimuksen mukaan sosiaalipedagoginen hevostoiminta on sosiaalisen kuntoutuksen muoto, joka pyrkii hyvinvoinnin lisäämiseen henkisellä, fyysisellä ja psyykkisellä tasolla. Leinon (2012) tutkimuksen mukaan hevostoiminta on sosiaalisesti vahvistavaa toimintaa, jossa asiakkaan toimintakykyä vahvistetaan ja tuodaan elämyksiä, toiminnallisuutta ja yhteisöllisyyttä talliympäristön avulla. Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa on tärkeintä Saastamoisen (2007) mukaan sen tuottama hyvä olo ja toimintakyvyn lisääntyminen. Hevostoiminnan keskeisimpiä tavoitteita ovat mm. myönteisemmän minäkuvan luominen asiakkaalle, saada onnistumisen kokemuksia, jonka ansiosta uuden oppiminen mahdollistuu, toimintakyvyn vahvistaminen ja tukeminen sekä elämänhallinnan lisääminen (Saastamoinen 2007; Leino 2012; Pentti 2017.)

Saastamoinen (2007) osoittaa, että sosiaalipedagoginen hevostoiminta perustuu sosiaalipedagogiikan teoriaan, jonka avainsanoja ovat yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja elämyksellisyys. Toiminnan sosiaalipedagogisuus määräytyy ohjaajan mukaan, miten hyvin hän on omaksunut sosiaalipedagogisen teorian viitekehyksen ja miten tavoitteet rakennetaan sen ympärille asiakaslähtöisesti.

Yhteisöllisyys määräytyy sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ympäristön perusteella, sillä jokainen talli on yhteisöineen erilainen. Joissain toimintaa järjestävillä talleilla asiakas ei pääse kohtaamaan muita harrastajia tai asiakkaita, mikä vaikuttaa suoraan yhteisöllisyyteen. Saastamoisen (2007) tutkimuksessa puhuttiin yhteisöllisyydestä yhteistoimintana, sillä tallilla ei nähty olevan yhteisöllistä toimintaa riittävästi, jotta voitaisiin käyttää oikeaa käsitettä. Toiminnan yhteisöllisyys perustui pitkälti ohjaajan ja asiakkaan välille, kun taas Vahosalmen (2015), Leinon (2012) ja Parkkisen (2014) tutkimuksissa talliyhteisö ja siihen kuulumisen tunne olivat merkittävä osa asiakkaan kuntoutumisprosessia. Myös Kattilakoski (2016) on todennut talliyhteisön toimivan kasvatuksellisenä ympäristönä ja antavan yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Toimintaan voi sisältyä Pentin (2017) tutkimuksen mukaan hevosen hoitoa, ruokintaa, varusteiden huoltoa, talliympäristön siivousta, hevosen maastakäsittelyä tai ratsastusta. Toiminnallisuus on Saastamoisen (2017) mukaan konkreettista toimintaa, jonka tavoitteena on osoittaa hyvinvoinnin rakentumisen osa-alueet. Toiminnallisuus aktivoi asiakasta ja auttaa ymmärtämään sääntöjä sekä niiden vaikutuksia toimintoihin. Se tukee asiakkaan ymmärrystä velvollisuuksista ja omista rajoistaan.

Elämyksellisyys tuo asiakkaalle onnistumisen kokemuksia ja tuottaa hyvää oloa. Saastamoisen (2007) mukaan elämyksellisyys on aina subjektiivista ja jokaisella asiakkaalla elämyksiä voi tuottaa erilaiset asiat. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on jo lähtökohdiltaan elämyksellistä ympäristön ja hevosen kanssa toimimisen kautta. Elämyksellisyys ja toiminnallisuus ovat toisiinsa sidoksissa vahvasti: ilman toiminnallisuutta ei voi tuottaa elämyksiä.

Pentin (2017) tutkimuksen mukaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiakaskuntaan voi kuulua lapsia ja nuoria lastensuojelun piiristä, päihde- ja mielenterveysongelmista kärsiviä aikuisia, kehitysvammaisia tai vanhuksia. Sosiaalipedagogiikan teoriaan viitaten sosiaalipedagogiikka on mukana koko ihmisen elämänkaaren aikana, niin myös hevostoiminta soveltuu menetelmänä kaikenikäisille asiakkaille. Toimintaa toteutetaan yleisimmin ennaltaehkäisevänä työmenetelmänä, mutta se soveltuu myös korjaavaksi työmenetelmäksi. Hevostoimintaan asiakkaat ohjautuvat kunnan sosiaalitoimen ja kolmannen sektorin toimijoiden kautta, eikä toiminta ole Kela-korvattavuuden piirissä. Sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan eivät sovellu aggressiiviset asiakkaat turvallisuusriskin vuoksi ja vaikea allergia sekä pelko voivat olla esteenä toiminnalle.

Kuten jo teoriaosuudessa käsittelin ratsastusterapian ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan eroja, kävi myös tutkimuksista ilmi, miten tärkeää on erottaa sosiaalipedagoginen hevostoiminta ratsastusterapiasta ja harrastustoiminnasta. Sosiaalipedagogista hevostoimintaa voidaan käyttää myös ennaltaehkäisevänä työmenetelmänä, kun ratsastusterapia on enemmän korjaavaa. Suurin ero ratsastusterapiaan nähdään siinä, että toiminta on monimuotoisempaa huomioiden koko talliympäristö ja sen yhteisö mukaan lukien. Ratsastusterapiassa voidaan myös käyttää ympäristöä hyväksi fyysisen toimintakyvyn ja motoristen ja psyykkisten toimintojen tukemiseen, kun taas sosiaalipedagoginen hevostoiminta huomioi psyykkiset, sosiaaliset

ja fyysiset hyvinvoinnin tukemisen näkökulmat (Laitinen & Mäki-Tuuri 2014, 91–93). Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa usein ratsastetaan, mutta kuten Saastamoisen (2007) tutkimuksessa todetaan, se ei keskity pelkkään ratsastajan oikeaoppiseen asentoon. Hevosen selässä voi oppia hallitsemaan pelon tunteita ja kääntämään ne positiivisiksi tunteiksi onnistumisen kokemuksien kautta. Harrastustoiminta on enemmän hevosen käsittely- ja ratsastustaitojen kehittymiseen tähtäävää. Kuten Pentti (2017) tutkimuksessaan on todennut, vahva ohjauselementti erottaa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ja harrastustoiminnan toisistaan. Hevostoiminnassa opetellaan oma-aloitteisuutta, toimintakykyä ja itseohjautuvuutta, kun taas harrastustoiminnassa edellä mainitut ovat jo yksilön valmiuksia.

Hevosen merkitys on toiminnassa suuressa osassa, sillä kaikki toiminta rakentuu sen hyvinvoinnin ympärille. Hevosen kautta asiakas voi oppia perustarpeiden huolehtimisen tärkeyttä kuten levon, ruoan, liikunnan, hygienian ja sosiaalisten suhteiden vaikutusta elämäänsä. Hevostoiminnan toteutumiseksi on ehtona myös asiakkaan oma kiinnostus eläimiä ja toimintaa kohtaan.

5.2 Hevostoiminnan vaikutukset

Sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on osoitettu olevan vaikutuksia yksilön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja sen tukemiseen. Hevostoiminnalla on paljon tutkittuja hyötyjä, mutta ne vaihtelevat paljon asiakkaasta riippuen. Kehitysvammaisen tai autistisen asiakkaan toimintakyvyn tukeminen on erilaista kuin päihdeongelmaisen aikuisen. Hyödyt jäävät pienemmiksi autistisen kohdalla, mutta vaikuttavat hänen elämäänsä suuresti jos verrataan päihdeongelmaiseen, jonka elämänhallinta voidaan palauttaa takaisin täysin raiteilleen toiminnan avulla. Toiminnan hyödyt ovat subjektiivisia ja eikä niitä juurikaan voi vertailla eri asiakasryhmien kanssa keskenään sillä asiakkaiden toimintakyvyssä on suuriakin eroja. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on yksilöllistä jokaisen asiakkaan kohdalla. Hevostoiminnassa pyritään saavuttamaan tavoitteita, jotka tukevat asiakasta parhaiten. (Saastamoinen 2007; Parkkinen 2014.)

Hevonen on oleellinen osa toimintaa ja vaikuttaa ihmiseen jo pelkällä olemuksellaan. Se on herkkä eläin, joka aistii ihmisen tunnetilan ja energian. Eläimenä se on

niin suuri, ettei ihminen pärjää sille fyysisesti. Pentti (2017) on tutkimuksessaan esittänyt, miten hevonen pakottaa fyysisellä olemuksellaan asiakkaan toimimaan vuorovaikutustaitojensa pohjalta ja kehittämään niitä. Hevonen auttaa asiakasta säätlemään omia tunteitaan ja opettaa itseilmaisua. Jos asiakas pyytää hevosta eteenpäin huutamalla, hevonen ei liiku ja opettaa siten, että yhteistyö sujuu vain molemminpuolisen kunnioituksen ja vuorovaikutuksen myötä. Ison eläimen hallitseminen ja sen kanssa toimiminen antaa asiakkaalle rohkeutta ja pystyvyyden tunnetta.

Hevonen toimii ihmisen peilinä, jolloin asiakkaan on helpompi tunnistaa tunnetiloja ja käyttäytymistään. Ohjaaja on tärkeässä osassa hevosen ja asiakkaan välillä toimivana tulkkina, joka huomaa ja tulkitsee hevosen pienet eleet. Turvallisuus on aina toiminnan lähtökohta ja siksi on tärkeää, että asiakas sisäistää säännöt. Ohjaaja kertoo asiakkaalle toiminnan aikana sääntöjä ja ohjeita, mutta hevonen auttaa sisäistämään ne. Kuvitellaan tilanne, jossa ohjaaja on toistanut tuloksetta asiakkaalle ”älä seiso liian lähellä hevosen jalkoja” ja asiakas jättää sen kerta toisensa jälkeen huomiotta. Asiakas varmasti oppii sisäistämään asian, kun hevonen astuu vahingossa varpaille. Johdonmukaisuudellaan eläin opettaa ihmiselle toiminnan seurauksia ja vastuunottoa omaan elämään vaikuttavista asioista. (Saastamoinen 2007; Lauronen 2010.)

Tutkimusten perusteella voidaan nähdä hevostoiminnalla olleen positiivinen vaikutus asiakkaiden toimintakykyyn. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta aktivoi asiakasta ja luo arkeen rytmiä. Hevosen hyvinvoinnin kautta asiakas näkee, mitkä ovat hyvinvoinnin tärkeimmät osa-alueet kuten säännölliset ruokailuajat, liikunta, riittävä lepo ja hygienia. Siten toiminta opettaa asiakkaalle perustarpeiden huolehtimisen tärkeyden jokapäiväisessä elämässä ja kehittää peruselämänhallintaa.

Hevonen on aina oikeudenmukainen eikä tuomitse ketään, siksi hevoselle on helppo puhua ja kommunikointi ohjaajalle on myös helpompaa. Yhteisen tekemisen ja päämäärän ohessa on vaikeidenkin asioiden puhuminen helpompaa kuin pienessä tilassa vastatusten istumalla. Katsekontakti voi tuntua asiakkaasta ahdistavalta, kun puhutaan kipeistä asioista ja siksi puhuminen hevosta harjattaessa voi olla luonnollisempi tapa tuoda asioita esiin. Fyysinen rasite ja toiminta voi auttaa pahaa oloa purkautumaan. Toiminnallisuus ja fyysinen rasitus antavat muuta ajateltavaa ja siten ahdistus ja paha mieli saattaa vähentyä. Fyysinen kunto nousee usein

toiminnan ansiosta ja ratsastaminen kehittää kehonhallintaa, tasapainoa sekä motorisia taitoja. Toiminnan ja elämyksien kautta asiakas oppii myös käsittelemään epäonnistumisen kokemuksia ja kääntää ne onnistumisen kokemuksiksi, joka taas vahvistaa pystyvyyden tunnetta ja itsetuntoa. Harjoitusten kautta asiakas saa itsevarmuutta ja rohkeutta.

Hevonen pakottaa ihmisen olemaan läsnä ja opettaa kärsivällisyyttä. Läsnäolemisen taito vähentää stressiä ja keskittää ihmisen tähän hetkeen ja mielentilaan. Toiminnallisuus aktivoi asiakasta, mutta tärkeää on myös opetella läsnäoloa ja rentoutumista. Toiminnan kautta asiakas voi oppia uudelleen vuorokausirytmien ja fyysinen rasitus voi parantaa unen laatua ja määrää. (Parkkinen 2014.)

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan yhteisöllisyys tukee asiakkaan sosiaalisuutta ja antaa yhteenkuuluvuuden tunteen. Talliyhteisöllä on sama päämäärä, hevosten hyvinvointi, ja siten on helppo löytää yhteinen puheenaihe. Yhteisen puheenaiheen kautta on helppo olla vuorovaikutuksessa, ja se tukee asiakkaan oma-aloitteisuutta toimia yhteisen hyvän eteen. Hevosen kanssa tunteiden hallinta ja tunnistaminen kehittyvät ja siten opittuja taitoja on helppo harjoitella myös toiminnan ulkopuolella. Hevonen antaa ihmiselle toiminnasta suoran palautteen ja usein asiakkaan on helpompaa käsitellä se kuin ihmisen antama palaute. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ansiosta asiakkaat ovat kokeneet sosiaalisten taitojen ja sosiaalisten suhteiden parantuneen. (Pitkänen 2008, 47; Parkkinen 2014.)

5.3 Asiakkaan näkökulmasta

Haapiaisen (2010) tutkimuksessa keskeisimpänä tuloksena ilmeni se, miten asiakkaat kokivat toiminnan vaikuttaneen eri toimintakyvyn osa-alueisiin positiivisesti. Sisäisen elämänhallinnan kehittyminen näkyy asiakkaiden parantuneessa itsekontrollissa, omien asioiden vastuunoton lisääntymisessä ja epävarmuuden sietokyvyn kasvamisessa. Ulkoinen elämänhallinta parantui myös, sillä asiakkaat olivat huomattavasti kiinnostuneempia hankkimaan koulutuksen, ammatin tai työn hevostoiminnan jälkeen. Asiakkaat kokivat myös selviytymisen tunteen lisääntyneen toiminnan aikana, mikä vaikutti asiakkaiden mielialaan positiivisesti ja antoi voimia arkeen.

Vahosalmi (2015) esittää tutkimustuloksia asiakkaan näkökulmasta laajasti. Hevostoiminnan tuloksena asiakkaiden tunteiden käsittely ja tunnistaminen on kehittynyt. Asiakkaat ovat saaneet toiminnan kautta elämyksiä, joiden kautta he ovat oppineet uutta. Asiakkaat kokivat toiminnalla olleen positiivinen vaikutus koettuun hyvinvointiin ja kokivat itsestään huolehtimisen sekä vuorovaikutustaitojen parantuneen. Haastateltavat kertoivat saaneensa voimaa, iloa ja onnellisuutta sekä onnistumisen kokemuksia sekä oppineensa uusia taitoja sekä tunteita. Haastateltavat kokivat hevoselle puhumisen helpompana kuin sen, että puhuisi psykiatrin kanssa pelkästään istuen. Hevoset ovat opettaneet asiakkaille kärsivällisyyttä, läsnä olemisen taitoa, rauhallisuutta ja rauhoittumista. He toivat myös esiin kehittymisen ja oppimisen hevosten kanssa toimiessa ja hevosen ja ihmisen välisestä vuorovaikutuksesta. Heille oli tärkeää hevosen herkkyys ja taito toimia ihmisen peilinä. Hevonen osaa selkeästi ilmoittaa, milloin haastateltava harjasi hevosta liian kovakouraisesti ja hevoset olivat myös opettaneet odottamista ja käytännön asioita.

Haastateltavien hyvinvointi oli kohentunut jokaisella osa-alueella, esimerkiksi fyysinen kunto oli parantunut. Yksi haastateltavista kertoi oppineensa huolehtimaan itsestään syömällä ja liikkumalla sekä hoitamalla koulun ja arkityöt. Asiakas koki myös psyykkisen paineensietokykynsä kehittyneen ja kykenevänsä selviävän paremmin vastoinkäymisistä. Itsetunto, minäkuva ja itseluottamus olivat kehittyneet ja haastateltavat olivat huomanneet, että kelpaavat juuri sellaisina, kuin he ovat. Asiakkaat olivat oppineet ilmaisemaan itseään ja tunteitaan paremmin ja sen vuoksi sosiaaliset suhteet läheisiin olivat parantuneet.

Parkkisen (2014) tutkimuksessa asiakas koki sosiaalipedagogisen hevostoiminnan aikana alkoholin käyttämisen vähentyneen ja riippuvuuksien hallinta on ollut helpompaa itsensä johtamisen taidon myötä. Itsetuhoisuutta ei ilmennyt toiminnan aikana. Hän arvioi ahdistuksen ja stressin vähentyneen huomattavasti. Toiminta auttoi jaksamaan arjessa, kun oli jotain, mitä odottaa. Syöminen ja ruokavalion monipuolisuus muuttui positiivisempaan ja erityisesti syömisestä säännöllisyys lisääntyi. Asiakas alkoi huolehtia hygieniastaan paremmin ja unirytmisi sekä unensaanti parantivat toiminnan tuloksena.

Toiminta oli asiakkaan mielestä hyödyllistä, elämyksellistä ja mielekästä. Miehen vuorovaikutustaidot ja sosiaaliset suhteet vahvistuivat hevosten ja talliyhteisön

kanssa toimiessa. Vuorovaikutus oli oma-aloitteisempaa muita ihmisiä kohtaan, sillä hän koki kuuluvansa yhteisöön, jolla oli sama päämäärä. Miehen omatoimisuus kasvoi kokemusten ja itsevarmuuden kautta. Hän löysi omia vahvuuksiaan ja sai läheisyyttä hevoselta. Hevosen seurassa keskusteleminen vaikeistakin asioista oli helppoa. Toiminnan kautta hänelle saatiin luotua tulevaisuuden suunnitelmia koulusta ja työpaikasta.

5.4 Läheisten näkökulmasta

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutukset asiakkaissa näkyvät usein myös heidän läheisilleen joka päiväisessä elämässä. Haapiaisen (2010) tutkimuksessa läheiset kokivat asiakkaiden itsekontrollin ja vastuunoton kehittyneen sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ansiosta. Läheiset olivat tutkimustulosten mukaan hieman kriittisemmin arvioineet toiminnan vaikutuksia kuin asiakkaat itse.

Leinon (2012) tutkimuksessa vanhemmat olivat nähneet lapsen innostuksen hevostoimintaa kohtaan myönteisenä asiana ja kokivat, että sosiaalipedagogiikan avainsanat näkyvät toiminnassa ja vaikuttavat hyvinvoinnin osa-alueisiin. Ohjaajan kertoman mukaan vanhemmat ovat kertoneet lapsista ja nuorista tulleen omatoimisempia ja elämänmyönteisempiä hevostoiminnan ansiosta.

Laurosen (2010) tutkimuksessa vanhemmat arvioivat lapsen itsehillinnän parantuneen ja itsetunnon kohentuneen. Tunneilmaisujen parantuminen näkyi esimerkiksi aggression ja kiukun purkamisen hallitsemisessa. Hevosen kanssa työskentely oli auttanut lisäämään lapsen kärsivällisyyttä ja itsehillintää. Tutkimustulokset osoittavat toiminnan hyödyt ADHD-oireiden helpottamisessa, mutta tässä tapauksessa tulee olla kriittinen, sillä lapsilla on ollut samanaikaisesti myös muita kuntoutus- ja tutkimustoja.

5.5 Asiantuntijan näkökulmasta

Haapiaisen (2010) tutkimuksessa asiantuntijan näkemyksen mukaan hevostoiminta auttaa asiakkaita puhumaan vaikeistakin asioista. Asiakkaan kanssa vuorovaikutus

on helpompaa hevosen kautta ja siten ongelmiin on helpompi hakea apua. Asiantuntijan mielestä toiminta on ollut asiakkaille voimaannuttavaa ja asiakkaat ovat kokeneet hevostoiminnan tärkeäksi osaksi arkeaan. Hevostoiminta oli tukenut asiakkaiden elämänhallintaa ja ihmissuhteita sekä arjessa jaksamista. Tallilla asetetut säännöt olivat tukeneet asiakkaan käyttäytymisen hallintaa ja toiminnan kautta asiakkaiden selviytymisen tunne oli lisääntynyt, joka vaikutti mielialaan positiivisesti ja antoi voimia arkeen.

Kattilakosken (2016) tutkimuksessa asiantuntijoiden näkemysten mukaan toiminta vahvistaa nuorten itseluottamusta, itsetuntoa, identiteetin muodostumista ja positiivista minäkuvaa. Se tuo asiakkaan elämään rutiineja ja sisältöä. Onnistumisen kokemukset motivoivat, lisäävät pystyvyyden tunnetta sekä lisäävät itseluottamusta. Tärkeänä asiantuntijat näkevät myös häviämisen taidon oppimisen ja pettymysten sekä epäonnistumisen kokemukset. Negatiivisten tunteiden kautta nuori voi oppia tunteiden säätelyä, impulssikontrollia ja itsehillintää turvallisten aikuisten ympäröimänä, turvallisessa ympäristössä. Toiminnallisuus lisää fyysistä hyvinvointia johon vaikuttavat liikkuminen ulkona ja yhteys luontoon. Fyysinen toiminta kehittää asiakkaan kehonhallintaa, hahmottamiskykyä, kuntoa ja taitoja. Kokonaisvaltainen asiakkaan hyvinvointi kehittyy hevostoiminnan avulla sosiaalisella, psyykkisellä ja fyysisellä tasolla: sosiaalisella tasolla tärkeimpänä tekijänä on yhteisöllisyys, psyykkisellä tasolla elämyksellisyys ja fyysisellä tasolla toiminnallisuus.

6 YHTEENVETO

6.1 Johtopäätökset

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta perustuu sosiaalipedagogiikan teoriaan. Sen keskeiset avainsanat toiminnallisuus, elämyksellisyys ja yhteisöllisyys luovat kokonaisuuden, joka tukee asiakkaan kokonaisvaltaista hyvinvointia fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla.

Sosiaalipedagogisuus määräytyy paljon toiminnan ohjaajan mukaan. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeää muistaa sosiaalipedagogiset lähtökohdat ja osata soveltaa niitä sen hetkiseen asiakkaaseen. Vuorovaikutus ohjaajan ja asiakkaan välillä on helpompaa hevosen avulla. Kontaktin luominen on usein sujuvampaa kuin normaalissa sosiaalityössä, jossa se on usein pitkä ja vaativa prosessi. (Pitkänen 2007, 47.)

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on osoittanut tutkimuksissa soveltuvuutensa kaiken ikäisten asiakkaiden kanssa käytettävänä menetelmänä. Asiakkaana voi olla lähes kuka vaan, minkä ikäisenä tai millaisella taustalla tahansa. Hevostoimintaa voitaisiin hyödyntää enemmän ihmisen eri elämänvaiheissa kuten sosiaalipedagogiikkakin jo siihen viittaa: Hämäläinen ja Kurki ovat teoksessaan (1997, 13–17) todenneet, että sosiaalipedagogiikka tutkii ihmisen sosiaalisuutta, kasvua ja kasvatusta monipuolisesti eri elämänvaiheissa.

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan keskeisin vaikutus on yksilön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Kohanovin (2007, 61) mukaan hevonen elää vain hetkessä. Jos hevoset luonnossa olisivat kuin ihmiset; suunnittelisivat tulevaisuutta, murehtisivat mennyttä tai keskittyisivät yhteen asiaan ympäristössään liian intensiivisesti, nälkäiset leijonat pääsisivät liian lähelle. Tutkimuksissa on myös todettu, miten hevonen opettaa läsnäolemisen taidon, joka vähentää ihmisen stressiä. Pitkäsen (2007, 38) toteaa, miten ihmiset uuvuttavat itsensä aikatauluilla ja kiireellä. Lopulta ihminen ei enää ehdi kuunnella omia tai toisten ihmisten tarpeita. Hevosen kanssa on pakko pysähtyä hetkeen ja tunnustella ja tiedostaa sen tuomia tuntemuk-

sia. Ihmisen on otettava vastuu itsestään, toimittava keskittyneesti, johdonmukaisesti ja päättäväisesti, aivan kuten hevosen kanssa toimiessa. Suurin osa psyykkisestä pahoinvoinnista johtuu ihmisen kuulumattomuuden tunteesta eikä löydä paikkaansa yhteisössään. On äärimmäisen kuluttavaa olla ihminen, jota kukaan ei tarvitse. Hevosta hoitaessaan ihminen kokee olevansa tarpeellinen ja tarvittu, joka ottaa vastuun eläimen hyvinvoinnista. Usein myös elämässä on mukana katoavaisuus, mutta hevonen tarjoaa ihmiselle pysyvyyden tunnetta. Vaikka ystävyysuhteet katkeaisivat tai ihminen epäonnistuisi jossain täydellisesti, hevonen hyväksyy ihmisen aina sellaisenaan kuin hän on ja olemme sille korvaamattomia. Hevonen tarjoaa elämyksiä ja yhteyden luontoon. (Pitkänen 2007, 37–38)

Elämyksellisyys ja toiminnallisuus. Kuten Kjälldman on todennut MacDonaldin haastattelun (2008, 1) perusteella, hevoset auttavat huomaamaan, että heillä itsellään on kykyjä hallita tätä suurta eläintä ja siten saa aikaan onnistumisen kokemuksia ja ylpeyden tunteen. Hevosen ja ihmisen yhteys on ainutlaatuinen, ja hevosen moniulotteinen liike parantaa tasapainoa ja kehonhallintaa. Hevosen käyntiliike on ainutlaatuinen: se on samanaikaisesti eteen- taakse, sivulle ja ylös-alas kohdistuva jatkumo. Se voi antaa ihmiselle turvallisuudentunnetta ja rauhoittaa mieltä. (Hippolis ry 2013.)

Yhteisöllisyys. Pitkäsen (2007, 46) mukaan ihmisen ja hevosen pahin rangaistus on lajitovereista erottaminen. Ihminen ja hevonen ovat laumaeläimiä ja sosiaalisia olentoja. Ihmiselle on helppoa ja konkreettista peilata hevoslauman käyttäytymistä oman yhteisöme toimintaan. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta antaa mahdollisuuden opetella yhteisön sääntöjä ja rajoja sekä vaikeiden tunteiden kohtaamista, sietämistä ja käsittelyä.

6.2 Toiminnan kehittäminen ja jatkotutkimusehdotukset

Toiminnan soveltuvuus erilaisiin tarpeisiin on todistettu tutkimuksissa, mutta sitä ei vielä hyödynnetä yhtä monipuolisesti. Lauronen (2010) esittää kehittämisen näkökulmana, miten hevostoiminta tulisi olla ADHD-lasten parissa pitkäaikaisempaa ja kestävämpää. Kun toiminta on pitkäaikaisempaa ja pysyvämpää, pystyttäisiin erikikäisten asiakasryhmien kokemuksia tutkimaan paremmin. Parkkinen (2014) ja

Saastamoinen (2007) näkevät tärkeänä jatkotutkimusaiheena hevostoiminnan mahdollisuudet erilaisten kohderyhmien kanssa, jossa soveltuvuusalueet voisivat olla periaatteessa rajattomia. Toimintaa voitaisiin käyttää esimerkiksi iltapäivätoimintana, joka motivoisi lapsia kotiläksyjen tekemiseen ja oppimiseen. Myös Haapiainen (2010) on esittänyt tutkimuksensa pohjalta heränneitä jatkotutkimusaiheita hevostoiminnan asiakaskunnan laajentamiseksi. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta aikuisten ja ikääntyvien parissa ja sen vaikuttavuuden tutkiminen voisi tuottaa hyödyllistä tietoa. Toiminnalle tulisi löytää rahoittajataho, jotta toiminnan hyödyt voitaisiin todistaa myös ikääntyvien kuntoutusmuotona.

Haapiaisen tutkimuksessa asiakas oli myös toivonut vanhempien tietävän enemmän toiminnasta ja sen tavoitteista. Jos hevostoiminnassa olevien lasten ja nuorten vanhempia otettaisiin mukaan hevostoimintaan, voitaisiin opittuja käytäntöjä sekä toimintamenetelmiä siirtää suoraan kotiin ja arkeen. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta opettaa johdonmukaista johtamista, josta lastensuojelun asiakkaina olevien lasten vanhemmat voisivat oppia menetelmiä ja käyttää niitä kotona. Kasvatuksen johdonmukaisuus ja aikuisjohtoisuus on tärkeää ja sosiaalipedagoginen hevostoiminta voisi auttaa vanhempia oppimaan paremmiksi kasvattajiksi. Vanhemmat hyötyisivät myös vuorovaikutustaitojen kehittymisestä ja voitaisiin välttyä väärinymmärryksiltä kotona. Läsnäolemisen taito, rentoutuminen ja rohkeus tukevat vanhempaa kasvattajana.

Pentti (2017) on tutkimuksessaan tarkastellut kehittämisen kohteina palvelun tarjoajien ammatillisuuden yhdenmukaistamista ja koulutuksen kehittämistä. Täydennyskoulutus ei ole riittävän laaja, ja ohjaajan taustalta tulee löytyä paljon osaamista jo ennestään esimerkiksi sosiaalityöstä tai lastensuojelusta. Toiminnan tunnettavuutta ja näkyvyyttä tulee vielä kehittää, jotta palvelunostajia saataisiin enemmän. Selkeät laatukriteerit auttaisivat tulevaisuudessa toiminnan kehittämistä ja palvelun hinnoittelua. Kun sosiaalipedagoginen hevostoiminta saa näkyvyyttä, se voitaisiin vakiinnuttaa sosiaalityössä ja painottaa ennaltaehkäisevään toimintaan.

Kattilakoski (2016), Parkkinen (2014) ja Leino (2012) painottavat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tunnettavuuden lisäämistä, tutkimukseen panostamista ja toimijoiden väliseen yhteistyöhön keskittymistä. Toimijoiden oma vaikuttavuuden arviointi ja hevostoiminnan vaikutusten kirjaaminen voisi kehittää toimintaa ja tuoda

näkyvyyttä. Toimijoiden mielestä on tärkeää, että hevostoiminnan koulutus muutettaisiin ammattitutkinnoksi, joka voisi parantaa toiminnan uskottavuutta päättäjien ja sosiaalipalveluiden keskuudessa. Toimintaa ei nähdä sosiaalipalveluna, eikä se näin ollen ole osana Kela korvattavia sosiaalipalveluita. Tällä hetkellä palvelu on kallista ostajalle ja toiminnan hinnoittelu on toimijoille hankalaa. Tärkeintä olisi saada palvelu Kela korvattavuuden piiriin, ja sitä mukaa hevostoiminnan asiakas-kunta laajenisi.

Toiminnan kehittämisen kohteena Vahosalmi (2015) on tuonut esiin Green Care -toiminnan tunnettavuuden lisäämisen ja toimintamuotojen jalkautumisen sosiaalialan kentälle. Rakenteita muuttamalla voidaan myös saada kehittämistä aikaan. Kattilakosken tutkimuksessa tulevaisuuden hevosavusteinen toiminta voitaisiin nähdä eräänlaisena yläkategoriana, jonka alla toimisi erilaisia hevosavusteisia palveluita kuten ratsastusterapia ja sosiaalipedagoginen hevostoiminta.

Oma näkemykseni mukaan jatkotutkimusaiheiksi tärkeää olisi kehittää hevostoimintaa enemmän lastensuojelun asiakkaiden läheisten parissa. Tutkitusti sosiaalipedagoginen hevostoiminta on tehokas työmuoto lastensuojelussa ja uskon, että myös vanhemmat voisivat hyötyä menetelmästä. Vanhemmat kaipaavat tukea vanhemmuuteen ja tunteiden tunnistamista sekä ilmaisua on helppo harjoitella hevosen avulla. Vanhemmat näkisivät myös konkreettisesti, mitä hevostoimintaan sisältyy ja miten lapsi toimii talliympäristössä. Perheet, joissa yhteisiä harrastuksia tai puheenaiheita ei ole, voivat saada avun hevostoiminnasta.

7 POHDINTA

Kuten kerroin jo johdannossa, olen ollut pienestä pitäen hevostyttö. Hevosgeeni tulee myös sukuni kautta ja hevoset ovat olleet osa elämääni aina. Lapsena vietin paljon aikaa tallilla ja harjoittelin sen avulla arjen taitoja, kuten siivoamista, ajanhallintaa, hygieniaa ja yhteisöön kuulumista. Raivostuttava ja samalla niin ihana shetlanninponi opetti minulle pitkäjänteisyyttä, tunteiden hallintaa ja anteeksiantoa. Poni saattoi kesken talutuksen kaataa minut keskelle nokkosia ja jatkaa iloisesti pukitellessaan matkaansa. Siinä samalla poni opetti, miten tärkeää kärsivällisyys ja tunteiden hallinta ovat, jos haluaa saada irrallaan juoksevan ponin kiinni. Eläimistä luopuminen on opettanut sen tuomien tunteiden ja surun käsittelyä. Rakkaasta eläimestä ja ystävästä luopuminen lapsena opettaa hetkessä elämisen arvostamista ja siitä nauttimista. Teini-iässä harrastuksen merkitys korostui ja syveni; aloin kilpailemaan koulu- ja esteratsastuksen parissa. Kilpaileminen jäi kuitenkin opiskelujen alettua ja sittemmin harrastus on jäänyt aikuisena vähemmälle.

Sosiaalipedagogista hevostoimintaa voidaan käyttää monipuolisesti kaikenikäisten asiakkaiden hyvinvoinnin edistämiseen. Toiminta edistää ja tukee ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä lisää toimintakykyä. Sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta voitaisiin tutkimuksen mukaan saada vielä enemmän hyötyä jos palvelu olisi Kelan tukemaa ja paremmin sosiaali- ja terveysalan tietoisuudessa.

Sosiaalipedagogista hevostoimintaa on tutkittu paljon erilaisista näkökulmista. Kuvailtavaa kirjallisuuskatsausta ei ole toistaiseksi vielä aiemmin tehty. Ajatus kirjallisuuskatsauksen toteuttamisesta lähti ammattilaisen ideasta koota toiminnan keskeisimmät tulokset yhteen ja selvittää, mistä näkökulmasta tutkimuksia vielä tarvitaan. Tutkimusten kautta toimintaa pystytään kehittämään ja toteuttamaan paremmin. Tutkimus toi tiivistetysti yhteen sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyt, joita on tutkittu merkittävän paljon. Tulevaisuudessa tutkimuksia olisi hyvä kohdistaa erilaisten asiakasryhmien näkökulmaan ja siten toimintaa voitaisiin laajentaa käytännössä.

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan seuraava kehityssaskel voisi olla kohti lastensuojelun asiakkaiden vanhempia. Lastensuojelun asiakkaille toiminta on ollut tutki-

musten mukaan tehokasta, ja luonnollista olisi laajentaa sitä lasten ja nuorten vanhempiin. Mielenkiintoinen näkökulma voisi olla myös, miten hevostoiminta kehittäisi yritysten esimiehiä johtamisen taidoissaan. Hevonen vaatii rinnalleen laumanjohtajan, joten mikä olisikaan luonnollisempi tapa harjoitella johtamisen taitoa. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ammattilaisen näkökulmasta vain mielikuvitus on rajana siinä, miten toimintaa voitaisiin hyödyntää ja markkinoida.

Tutkimuksen tulokset olivat melko paljon sitä, mitä osasin jo etukäteen odottaa. Toiminnalla on osoitettu olevan paljon hyötyjä, mutta hyvin vähän haittoja. Haasteellista tutkimuksessa oli rajata aineistoa ja valita sopiva tutkimusmenetelmä. Laajan aineiston vuoksi työ oli melko työläs ja tuloksien kokoaminen vei paljon aikaa. Tutkimuksen aikana nousi myös ajatuksia omasta ammatillisuudesta ja tulevaisuuden työllistymisestä. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajana työ ja vapaa-aika täydentäisivät toisiaan juuri sopivalla tavalla. Työ ohjaajana on monipuolista ja palkitsevaa. Uskon, että myös ammattilainen edistää samalla hyvinvointiaan työssään hevosten parissa ja näin ollen työhyvinvointi on kohdillaan.

Opin tämän tutkimuksen ansiosta sen, miten toiminta on vaikuttanut itseeni ja muistin omakohtaiset kokemukseni nuoruudesta. Opinnäytetyöprosessin aikana pystyin samaistumaan hevosten tuomaan yhteenkuuluvuuden ja pystyvyyden tunteeseen ja palasin ajatuksen tasolla omaan lapsuuteeni. Pohdin paljon sitä, miten hevoset ovat vaikuttaneet minuun ja miten ne ovat muovanneet minusta persoonan. Koen, että olen tärkeimpänä oppina saanut hevosilta johtamisen taidon. Ei pelkästään yhteisön johtamisen vaan myös itsensä johtamisen. Hevoset vaativat aina johdonmukaisen johtajan ja tarvitsevat jämäkän sekä määrätietoisen olemuksen tunteakseen olonsa turvalliseksi. Hevoset ja ihmiset ovat laumaeläimiä, jotka ansaitsevat arvostavan ja aidon kohtaamisen. Hevoselle ei voi valehdella, sillä se aistii ihmisestä tunteita kuten pelkoa. Hevoset ovat ainutlaatuisen herkkiä eläimiä, joita voitaisiin yhä enemmän hyödyntää sosiaalityössä. Hevosen ja ihmisen yhteydessä on jotain alkukantaista ja aistien varaista, jota ei muilla keinoilla voida saavuttaa.

LÄHTEET

- Haapiainen, S. 2010. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta toimintakyvyn tukena. Diakonia- ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi. Opin- näytetyö. Julkaisematon.
- Hippolis ry. 2013. Hyvinvointia hevosesta – malleja hevosavusteisesta toimin- nasta. [Video]. [Viitattu 29.4.2018]. Saatavana: [https://www.you- tube.com/watch?v=jtzjrU_X_w8](https://www.youtube.com/watch?v=jtzjrU_X_w8)
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hämäläinen, J. & Kurki, L. 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: Wsoy.
- Hyvätti, N. 2009. Ohjat omiin käsiin – hevonen lastensuojelun sosiaalityön tukena. Suomen Ratsastajainliitto ry.
- Ikonen, T., Isojärvi, J. & Malmivaara, A. 2009. Kirjallisuuskatsaukset. [Verkkosivu]. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. [Viitattu 30.3.2018]. Saatavana: <https://oppimateriaalit.jamk.fi/yamk-kasikirja/kirjallisuuskatsaukset/>
- Itä-Suomen Yliopisto. 24.11.2017. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta syrjäytymi- sen ehkäisyssä ja sosiaalisessa kuntoutuksessa- täydennyskoulutus (25 op). [Verkkosivu]. Joensuu, Kuopio: Koulutus- ja kehittämispalvelu Aducate. [Viitattu 25.5.2018]. Saatavana: <https://www.aducate.fi/-/sosiaalipedagoginen-hevostoi- minta-syrjaytymisen-ehkaisyssa-ja-sosiaalisessa-kuntoutuksessa-taydennys- koulutus-25-op->
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ei päiväystä. Kirjallisuuskatsaukset. [Verkkosivu]. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. [viitattu 31.3.2018]. Saatavana: <https://oppimateriaalit.jamk.fi/yamk-kasikirja/kirjallisuuskatsaukset/>
- Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S-M., Pietilä, A-M., Jääskeläinen, P. & Li- kanen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyk- sestä jäsennettyyn tietoon. Hoitotiede 2013, 25 (4), 291–301.
- Kattilakoski, A-M. 2016. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta osana nuorten sosi- aalipalveluita: Toimijoiden näkemyksiä hevostoiminnan toteuttamisesta, kehittä- misestä sekä mahdollisuuksista nuorten tukimuotona. Lapin yliopisto, sosiaali- työ. Pro gradu. Julkaisematon.
- Kohanov, L. 2007. Riding between the worlds: Expanding our potential through the way of the horse. Novato, CA, United States: New world library.
- Kjälldman, R. 2008. Hevonen kasvattaa ja kuntouttaa. ProHevonen 4/2008.

- Laitinen, A & Mäki-Tuuri, S. 2014. Hevoset ja kunta – rajapintoja. Hevoset sosiaali- ja terveystalveissa. [Verkkajulkaisu]. Ypäjä: Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry Hevoset ja yhteiskunta – rajapintoja –hanke. [Viitattu 14.3.2018]. Saatavana: http://www.hippolis.fi/UserFiles/hippolis/File/2014/Luku_8_Hevoset_ja_kunta.pdf
- Lauronen, E. 2010. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta: osana ADHD-lapsen kuntoutusta. Savonia-ammattikorkeakoulu. Iisalmen yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma, sosiaalikasvatus. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Leino, M. 2012. Elämyksiä elämään sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Luke luonnonvarakeskus. Ei päiväystä. Mitä Green Care on?. [Verkkosivu]. [Viitattu 2.4.2018]. Saatavana: <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/hankkeet/greencare/mita>
- Muhonen, J. & Lallukka, K. & Turtiainen, P. 2009. Pienryhmätoiminta lasten ja nuorten ehkäisevän työn menetelmänä. Jyväskylä: YAD Youth Against Drugs ry.
- Niela-Vilén, H. & Hamari, L. 2016. Kirjallisuuskatsauksen vaiheet. Teoksessa: Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turku: Turun Yliopisto. Hoitotieteen laitoksen julkaisuja, tutkimuksia ja raportteja A73, 24–25.
- Palola, L. 2013. Ratsastusterapian mahdollisuudet lasten ja nuorten psykososiaalisessa kuntoutuksessa. Teoksessa: K, Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa – Eläinavusteinen työskentely Suomessa.). Helsinki: Yliopistopaino.
- Parkkinen, H. 2014. Hevonen on ystävä joka kuuntelee. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Pentti, A-M. 2017. Ehjempi elämä : kuntoutusmuotona sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Hämeen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Pesonen, H., Hankimo, O., Pystynen, V. & Pesonen, R. 2007. Liinaharja: Suomenhevosen taival. Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Pitkänen, A-K. 2008. Hevosvoimia: Hyvää oloa hevosharrastuksesta. Helsinki: Kirjapaja.
- Saastamoinen, K. 2007. Kuopion yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. Pro gradu. Julkaisematon.

- Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppiin hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. [Verkkójulkaisu]. Vaasa: Vaasan yliopisto. [Viitattu 29.3.2018]. Saatavana: https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf
- Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ry. 2015. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta. [Verkkosivu] [Viitattu 14.3.2018] Saatavana: <http://www.hevostoiminta.net/10>
- Sosped säätiö. Ei päiväystä. Meidän sosiaalipedagogiikkamme. [verkkosivusto] Helsinki: Sosped säätiö. [viitattu 14.3.2018] Saatavana: <http://www.sosped.fi/meidan-sosiaalipedagogiikkamme/>
- Swindell, M. 2010. Equine Therapy and Social Work: A Winning Combination. [verkkoartikkeli]. The new social worker/the social work career magazine. [viitattu 20.3.2018]. Saatavana: http://www.socialworker.com/feature-articles/practice/Equine_Therapy_and_Social_Work%3A_A_Winning_Combination/
- Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 1.-2.painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tuomivaara, P. 2011. Käytöshäiriöinen lapsi ratsastusterapiassa. Teoksessa: S, Mattila-Rautiainen. (toim.) Ratsastusterapia. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vahosalmi, J. 2015. "Ne on opettanu mulle myös itsestäni tosi paljon" : Kokemuksia sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja sen merkityksestä koettuun hyvinvointiin. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala, sosionomi. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Vehmasto, E. 2014. Green Care- toimintatavan suuntaviivat Suomessa. [verkkójulkaisu]. Jokioinen: MTT. [viitattu 2.4.2018]. Saatavana: <http://ju-kuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/482161/mttkasvu20.pdf>

LIITTEET

Liite 1. Opinnäytetöiden ja pro gradujen analysointi -taulukko.

Liite 1. Opinnäytetöiden ja pro gradujen analysointi -taulukko.

Opinnäytetyön nimi ja tekijä:	Tutkimuksen kohderyhmä, tutkimusmenetelmä:	Tutkimuskysymys:	Keskeisimmät tulokset ja kehittämisen näkökulma:
<p>Sosiaalipedagoginen hevostoiminta toimintakyvyn tukena.</p> <p>Haapiainen, Susanna. 2010. Diakonia ammattikorkeakoulu.</p>	<p>kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä.</p> <p>Hevostoiminnan asiakkaat (4) ja heidän läheiset (4): Webropol-kyselylomake, strukturoitu.</p> <p>Hevostoiminnan asiantuntijat (1): Avoin kyselylomake sähköisessä muodossa.</p>	<p>1. Millaisena sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan osallistuneet asiakkaat ovat</p> <p>kokeneet hevostoiminnan oman toimintakykynsä kannalta ja miten heidän läheisensä ovat nähneet hevostoiminnan vaikuttavan toimintaan osallistuneiden toimintakykyyn?</p> <p>2. Kuinka sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiantuntijat näkevät sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan osallistuneiden toimintakyvyn muuttuneen hevostoiminnan aikana?</p> <p>3. Miten sosiaalipedagogista hevostoimintaa voidaan entisestään kehittää?</p>	<p>Asiakkaat ja heidän läheiset kokivat toiminnan vaikuttaneen eri toimintakyvyn osa-alueisiin merkittävästi.</p> <p>Asiantuntijan näkemysten mukaan sosiaalipedagoginen hevostoiminta auttaa asiakkaita puhumaan vaikeistakin asioista, jolloin heidän on myös helpompi hakea apua ongelmiinsa.</p> <p>Sisäisen elämänhallinnan kehittymisestä kertoo hevostoiminnan asiakkaiden parantunut itsekонтроlli, vastuunotto omista asioista ja epävarmuuden sietokyvyn kasvu. Asiakkaiden ulkoisen elämänhallinnan nähdään parantuneen, koska he olivat myös huomattavasti kiinnostuneempia hankkimaan koulutuksen, ammatin tai työn hevostoiminnan jälkeen.</p> <p>Kehittämisen näkökulma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanhempien tiedottaminen toiminnasta ja menetelmien käyttöönotto myös kotona. • Jatkotutkimus ehdotuksena: Sosiaalipedagoginen hevostoiminta aikuisien ja ikääntyvien näkökulmasta. • Toiminnan vaikuttavuuden tutkiminen ja menetelmät. • Mikä taho olisi toiminnan rahoittaja?
<p>"Ne on opettanu mulle myös itsestäni tosi paljon" : Koke-</p>	<p>Perhekodin asiakkaat, tytöt 14-19 v.</p> <p>Kvalitatiivinen tutkimus, havainnointi ja teemahaastattelu asiakkaille.</p>	<p>1. Millaisia kokemuksia hevostoiminta on antanut?</p>	<p>Tunteiden käsittely ja tunnistaminen on kehittynyt toiminnan myötä.</p> <p>Kokemukset hevostoiminnasta liittyivät koettuihin tunteisiin, elämyksiin ja oppimiseen.</p>

<p>muksia sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja sen merkityksestä koettuun hyvinvointiin.</p> <p>Vahosalmi, Jenna. 2015. Seinäjoen ammattikorkeakoulu.</p>		<p>2. Millainen merkitys hevostoiminnalla on koettuun hyvinvointiin?</p>	<p>Asiakkaat ovat saaneet toiminnan kautta elämyksiä, jotka ovat toimineet osana oppimista.</p> <p>Toiminnalla on positiivinen vaikutus koettuun hyvinvointiin. Haastateltavat kokivat itsestään huolehtimisen ja vuorovaikutustaitojen parantuneen toiminnan myötä.</p> <p>Kehittämisen näkökulma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Green Care- toiminnan tunnettavuuden lisääminen ja toimintamuotojen jalkautuminen sosiaalialan kentälle
<p>Ehjempi elämä: kuntoutusmuotona sosiaalipedagoginen hevostointiminta</p> <p>Pentti, Anne-Mari. 2017. Hämeen ammattikorkeakoulu.</p>	<p>Kvalitatiivinen, teemahaastattelu kahdelle sosiaalipedagogisen hevostoiminnan yrittäjälle.</p>	<p>Miten haastateltavat palveluntuottajat määrittelevät sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ja miten toimintaa toteutetaan?</p> <p>Miten palveluntuottajat kokevat toiminnan palvelumuotoilun ja mitä haasteita he ovat kohdanneet sosiaalipedagogisen hevostoiminnan palvelumuotoilussa?</p>	<p>Työntekijän rooli ammattilaisena on suuri ja vaikuttaa asiakkaan kuntoutumiseen olennaisesti.</p> <p>Työntekijöiden ammatillisuuden ja koulutuksen kehittäminen. Koulutukseen enemmän käytäntöä ja sosiaalipedagogista viitekehystä.</p> <p>Dialogisuus, elämyksellisyys ja yhteisöllisyys tärkeä osa toimintaa.</p> <p>Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa toteutuu paljon samankaltaisuuksia ratsastusterapiassa ja harrastustoiminnassa. Toiminta pyrkii yksilön ehjempään elämään. Hevosen tärkeys toiminnan ja tavoitteiden toteutumisessa.</p> <p>Näkökulmia siihen, missä tilanteissa toiminta ei ole sopiva:</p> <p>Asiakkaan aggressiivisuus, ahdistuneisuus tai levoton käytös, jotka vaikuttavat hevoseen negatiivisesti jolloin toiminta ei ole turvallista.</p> <p>Toiminta kehittää asiakkaan itsetuntemusta, joka lisää ja kehittää osallisuutta.</p> <p>Kehittämisen näkökulma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eläinavusteisen toiminnan vakiinnuttaminen sosiaalityössä

			<ul style="list-style-type: none"> • Painotus ennaltaehkäisevään toimintaan • Tunnettavuuden lisääminen ja yrittäjien tukeminen markkinoinnin kehittämisessä • Palvelun tarjoajien ammatillisuuden yhdenmukaistaminen ja koulutuksen kehittäminen
<p>Sosiaalipedagoginen hevostoiminta osana nuorten sosiaalipalveluita : toimijoiden näkemyksiä hevostoiminnan toteuttamisesta, kehittämisestä sekä mahdollisuuksista nuorten tukimuotona</p> <p>Kattilakoski, Anni-Maria. 2016. Lapin yliopisto.</p>	<p>Hevostoimintaa tarjoavat toimijat.</p> <p>Laadullinen verkkotutkimus. Kirjoittelumapyynnot toimijoille sähköpostin välityksellä ja Facebookin hevosfoorumeille.</p>	<p>Minkälaisia mahdollisuuksia sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on nuorten tukemisessa?</p> <p>Mitä haasteita toiminnan toteuttamiseen liittyy ja miten toimintaa tulisi kehittää, jotta se voitaisiin liittää osaksi nuorten sosiaalipalveluita?</p>	<p>Tutkimuksen mukaan toiminta on kokonaisvaltaisesti tehokas tukimuoto syrjäytymisvaarassa oleville nuorille.</p> <p>Toiminnan elämyksellisyys ja toiminnallisuus motivoivat ja aktivoivat nuoria.</p> <p>Positiiviset vaikutukset nuorten henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin ja sosiaalisten taitojen kehittymiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen.</p> <p>Toiminnan haasteina mm. resurssit, hevostoiminnan asema ja ammatillisuus.</p> <p>Toiminnan rahoitus, sillä sitä ei varsinaisesti lueta sosiaalipalveluksi ja siten Kela-korvattavuus ei ole mahdollista. Toiminnan kalliit kustannukset yrittäjälle, liiketoiminnan kannattavuus.</p> <p>Toiminnan haasteena myös tallien fyysinen sijainti ja julkisten kulkuyhteyksien hankaluus. Myös vahva eläinpelko tai allergia rajoittavat sekä estävät toimintaa.</p> <p>Ammatillinen osaaminen ja sen laaja kirjo. Yhteiset suuntaviivat toiminnan toteuttamiselle. Yhteistyöhankkeiden avulla tietoisuuden lisääminen.</p> <p>Toiminnan kehittämisen edistyminen esim. ”hyvinvointitali”-nimike.</p> <p>Kehittämisen näkökulma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiminnan toteuttamisen haasteet sosiaalipalveluna • Toiminnan tunnettavuuden ja vaikuttavuuden arvioimisen kehittäminen sekä vaikutusten kirjaaminen

			<ul style="list-style-type: none"> • Tutkimukseen panostaminen • Toimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen
<p>Elämyksiä elämään sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla</p> <p>Leino, Marika. 2012. Satakunnan ammattikorkeakoulu.</p>	<p>Tyttöjen pienryhmän ja pojan yksityistuntien havainnointi.</p> <p>Haastattelussa hevostoiminnan ohjaaja ja pojan täti.</p>	<p>Pyrityttyä tuomaan esiin niitä keinoja, joiden avulla voidaan tukea lasten ja nuorten tervettä kasvua ja ennalta ehkäistä syrjäytymistä.</p>	<p>Sosiaalisesti vahvistavaa toimintaa, joissa asiakkaan toimintakykyä vahvistetaan.</p> <p>Elämyksien kokeminen tärkeässä asemassa joka antaa myös onnistumisen ja epäonnistumisen hetkiä. Nämä kasvatavat lapsen ja nuoren itsetuntoa ja rohkeutta. Varhaislapsuudessa ja nuoruudessa koetut ilon ja onnistumisen hetket tukevat lapsen ja nuoren tervettä kasvua. Rentoutumisen ja läsnäolemisen taidon kehittyminen ja toiminnallisuuden hyödyt auttavat elämänhallinnan kehittämiseen.</p> <p>Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei ole ollut vielä kovin tuttua autismin kirjon omaavien asiakkaiden kuntoutusmenetelmänä verrattuna ratsastusterapiaan. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta sopisi paremmin kyseiseen asiakasprofiiliin sen monimuotoisuuden ansiosta.</p> <p>Ohjaajan rooli ja ammattitaito avainasemassa. Hevosen tulkitseminen asiakkaalle tärkeää. Vuorovaikutus ja kommunikointi on helpompaa toiminnan ja hevosen kautta.</p> <p>Hevosen olemus rauhoittaa lapsia ja nuoria. Sen avulla opetellaan myös vuorovaikutustaitoja. Lapsen motoriikka kehittyy hevosen hoidon kautta ja ratsastus kehittää tasapainoa ja kehonhallintaa. Hevonen auttaa säätelemään, näyttämään ja tunnistamaan tunteita.</p> <p>Kehittämisen näkökulma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kelan tuki sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan, joka mahdollistaisi asiakaskunnan laajenemisen. • Toiminnan tunnettavuuden kehittäminen ja markkinointi
<p>Sosiaalipedagoginen hevostoiminta :</p>	<p>Opinnäytetyössä tutkittiin vanhem-</p>	<p>1. Millaista muutosta on tapahtu-</p>	<p>Tutkimustulosten mukaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuomat muutokset ovat näkyneet selkeimmin lapsen</p>

<p>osana ADHD-lapsen kuntoutusta</p> <p>Lauronen, Essi. 2010. Savonia-ammattikorkeakoulu.</p>	<p>pien arviointien perusteella sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyllisyyttä ADHD-lapsen päivittäisiin toimintoihin.</p> <p>Kohderyhmänä oli seitsemän vanhempaa, joiden neljä ala-asteikäistä poikaa oli osallistunut sosiaalipedagogiseen kuntoutusjaksoon.</p> <p>Aineisto kerättiin teemahaastattelulla lasten vanhemmilta</p>	<p>nut lapsen arkielämän vuorovaikutustaidoissa?</p> <ul style="list-style-type: none"> •Vanhempien kanssa? •Kavereiden kanssa? <p>2. Millaista muutosta lapsen tunteiden ilmaisemisessa on tapahtunut?</p> <p>3. Millaista hyötyä sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta on ollut?</p>	<p>itsetunnon kohentumisena ja itsehillinnan parantumisena. Tutkimustuloksia tulee kuitenkin tarkastella kriittisesti, sillä lapsilla on ollut myös muita kuntoutus- ja tukimuotoja. Hevonen opettaa lapselle vuorovaikutustaitoja ja uusia käyttäytymismalleja.</p> <p>Hevostoiminnalla on myönteinen merkitys lapsen itsetuntoon ja kasvattaa rohkeutta. Näitä tukevat onnistumisen kokemukset ja mielekäs tekeminen.</p> <p>Hevostoiminta voi tuoda muutoksia lapsen tunteiden ilmaisemiseen. Tunneilmaisujen parantuminen näkyi esim. aggression ja kiukun purkamisen hallitsemisessa. Hevosen kanssa työskentely auttaa lisäämään lapsen kärsivällisyyttä ja itsehillintää. Hevonen kasvattaa ja kohtelee oikeudenmukaisesti.</p> <p>Vanhemmat arvioivat lapsen itsehillinnan parantuneen ja itsetunnon kohentuneen. Tutkimustulokset osoittavat toiminnan hyödyt ADHD-oireiden helpottamisessa.</p> <p>Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei vaikuta kaikkiin täysin samalla tavalla. Tämä vaihtelee tavoitteiden, asiakkaan ja toimintojen mukaan.</p> <p>Kehittämisen näkökulma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ADHD-lasten kuntoutusmenetelmänä tulisi olla pitkäaikaisempaa ja kestävämpää. • ADHD:n osalta eri-ikäisten asiakasryhmien kokemusten tutkiminen. • Toiminnan saaminen Kelan tuen piiriin, jotta eri asiakasryhmät hyötyisivät siitä enemmän. Nyt toiminta on kallista.
<p>Hevonen on ystävä joka kuuntelee</p> <p>Parkkinen, Heli. 2014.</p>	<p>Tapaustutkimus, jossa ohjataan ja havainnoidaan sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Asiakasta haasteltiin vapaamuotoi-</p>	<p>Tutkimuksen tarkoitus on kuvata, kuinka sosiaalipedagoginen hevostoiminta</p>	<p>Sosiaalipedagoginen hevostoiminta parantaa nuoren miehen elämänhallintaa ja itsensä johtamista sekä edistää toimintakykyä.</p>

Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.	sesti, joka perusteella tehtiin taustan kuvaus ja tavoitteiden hahmotelma.	vaikuttaa miehen elämänhallintaan ja itsensä johtamiseen.	<p>Hevosien kanssa toimiminen rauhoittaa asiakasta eikä toiminnoissa voi kiirehtiä. Rentoutumisen taito kehittyi myös.</p> <p>Asiakkaan itse arvioimana alkoholin käyttö väheni hevostoiminnan aikana ja riippuvuuksien hallinta on ollut helpompaa itsensä johtamisen taidon myötä. Itsetuhoisuutta ei ilmennyt. Hän arvioi myös ahdistuksen ja stressin vähentyneen huomattavasti, jonka myös läsnäolijat huomasivat. Toiminta auttoi arjessa jaksamisessa, kun oli jotain mitä odottaa. Syöminen ja ruokavalion monipuolisuus muuttui positiivisempaan. Erittäin syömisestä säännöllisyys lisääntyi. Hygieniasta mies alkoi huolehtia paremmin. Unirytmitys ja unen saanti parani toiminnan myötä. Toiminta oli asiakkaan mielestä mielekästä, elämyksellistä ja hyödyllistä.</p> <p>Miehen vuorovaikutustaidot ja sosiaaliset suhteet vahvistuivat hevosten ja talliyhteisön kanssa toimiessa. Vuorovaikutus oli oma-aloitteisempaa muita ihmisiä kohtaan. Mies koki kuuluvansa yhteisöön, jolla oli sama päämäärä (hevosien hyvinvointi).</p> <p>Miehen omatoimisuus kasvoi kokemusten ja itsevarmuuden myötä. Hän löysi myös omia vahvuuksiaan ja sai läheisyyttä hevoselta. Hevosien seurassa keskusteleminen vaikeistakin asioista helpompaa.</p> <p>Kehittämisen näkökulma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pitäisikö markkinoille saada vielä enemmän tällaista hevostoimintaa ja hyödyntää sitä vielä monipuolisemmin?
Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet psykososiaalisen toimintakyvyn tukemisessa	Kvalitatiivinen, taustatutkimus. Osallistuva havainnointi (toiminnassa) ja teemahaastattelu (hevostoiminnan ohjaajalle).	Millaisia mahdollisuuksia sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarjoaa psykososiaalisen toimintakyvyn tukemiseen? Mikä tekee hevostoiminnasta	<p>Yhteistoiminta asiakkaan ja ohjaajan välillä on avainasemassa tuettaessa asiakasta toimimaan talliympäristössä.</p> <p>Hyvän olon tuottaminen on toimintakyvyn tukemisen edellytys.</p> <p>Asiakkaiden kanssa oli mahdollista oppia hallitsemaan erilaisia tunnetiloja.</p>

<p>Saastamoinen, Katri. 2007. Kuopion yliopisto.</p>		<p>sosiaalipedagogista?</p> <p>Miten sosiaalipedagoginen toimintatapa voi edistää psykososiaalisen toimintakyvyn tukemista sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla?</p> <p>Miten sosiaalipedagogista hevostoimintaa käytetään toimintakyvyn eri osa-alueiden tukemisessa?</p> <p>Miten sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla voidaan vaikuttaa toimintakyvyn puutteiden aiheuttamiin sosiaalisiin haittoihin?</p>	<p>Toiminnan avulla tuettiin itsetuntoa ja omatoimisuutta. Asiakkaan aktivoiminen auttaa asiakasta löytämään luottamusta omiin taitoihin ja suoriutumaan hevostoiminnan tehtävistä.</p> <p>Kun toiminnan kautta tuettiin psyykkisiä valmiuksia, päästiin sitä kautta tukemaan paremmin sosiaalisia valmiuksia.</p> <p>Ohjaaja opettaa asiakkaalle säännöt, mutta usein hevonen auttaa ymmärtämään niitä. Negatiivinen kokemus, kuten hevosen selästä putoaminen tai astuminen varpaille, opettaa asiakasta parhaiten.</p> <p>Asiakkaan vammat/sairaus ja toimintakyvyn heikkoudet määrittelevät paljon toiminnan sisältöjä. Kehitysvammaisilla tärkeämpää oli painottaa fyysistä toimintakykyä kun taas autistisilla asiakkailla sosiaaliset ja psyykkiset toiminnot tukivat toimintakykyä parhaiten.</p> <p>Elämyksellisyys on tärkeä osa hevostoimintaa. Se vahvistaa asiakkaan itsetuntoa ja sillä saadaan aikaan onnistumisen kokemuksia.</p> <p>Toiminnallisuus aktivoi asiakasta ja auttaa ymmärtämään sääntöjä. Toiminnallisuus tukee myös asiakkaan ymmärrystä omista rajoista ja velvollisuuksista.</p> <p>Toiminnan sosiaalipedagogisuus määräytyy ohjaajan suunnitteleman toiminnan mukaan. Tärkeää on muistaa sosiaalipedagogiset näkökulmat: elämyksellisyys, toiminnallisuus, yhteisöllisyys, vuorovaikutus ja osallisuus.</p> <p>Kehittämisen näkökulma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet erilaisten kohderyhmien kanssa • Koululaisten iltapäivätoiminta, läksyjen jälkeen tallille joka motivoisi opiskelemaan
--	--	---	---